

Katechizmus o sl'uboch

Dľa diela

P. Petra Cotela, S. J.

Druhé zväčšené vydanie.

Nákladom Kongregácie Doler Najsv. Spasiteľ'a v Bratislave

Tlačou Unie Bratislave, 1937

Nihil obstat.

Joseph Šrobár, m. p.
· censor.

Nr. 1922/937.

Imprimatur.

Tyrnaviae, die 27. Februarii 1937.

Dr. Ambrosius Lazík, m. p.
vicarius generalis.

Najnovšie nemecké (10. a 11.) vydanie „Cotel, Katechismus der Gelübde“ vyšlo u „Verlagsbuchhandlung Herder et Co., Freiburg im Breisgau“, r. 1923.

O NOVICIÁTE.

1. Koľkým skúškam sa musíme podrobiť pred prvou profesiou?

Pred prvou profesiou (t. j. pred prvým složením rehoľných sľubov) musíme sa podrobiť dvom skúškam; prvá sa menuje *postulátom*, druhá *noviciátom*.

2. Na čo je postulát ustanovený?

Postulát je na to ustanovený, aby sme odďialení od sveta v tichúčkom kláštore preskúmali, či nás Pán Boh ozaj volá na rehoľný život.

3. Ako dlho má trvať postulát?

Postulát nesmie trvať menej, ako polroka, ani ďalej, ako rok. Za rok sa má postulante alebo k druhej skúške pripustiť, alebo z kláštora prepustiť.

4. Akí žiadatelia nerobia postulát?

Iba tí žiadatelia nerobia postulát, ktorí majú byť po složení sľubov vysvätení za kňazov.

5. Čo je cieľom noviciátu?

„Cieľom noviciátneho roku — hovorí Cirkevný Zákoník — musí byť, aby sa duch novica pod vedením majstra cvičil učením regule a konštitúcií (t. j. pravidiel, stanov), zbožnými rozjímami a stálou modlitbou, až sa novíc naučí všetkému, čo sa týka sľubov a ctností, vhodne sa cvičí semená hriechov vykoreniť, vášne ducha skrotiť a ctnosti si nadobudnúť.“ — Napokon počas postulátu a noviciátu žiadatelia obojeho pohlavia nech tak opakujú kresťanskú náuku (katechizmus) a nech budú v nej tak vyučovaní,

aby ju každý brat a každá sestra nielen v pamäti podržal, ale aj správne vysvetliť vedel; taktiež nemá sa žiaden pripustiť k složeniu sľubov bez dostatočných znalostí tejto náuky, cieľom čoho nech sa podrobí skúške.

6. Kto by bol podľa Cirkevného Zákoníka neplatne pripustený k noviciátu?

Podľa Cirkevného Zákoníka neplatne by bol pripustený k noviciátu: a) kto odpadol od katolíckej viery a pristúpil k daktorej nekatolíckej sekte; b) kto ešte nedosiahol vek k noviciátu potrebný, t. j. pätnásť rok veku svojho; c) kto násilne, z vážneho strachu, alebo podvodom do rehoľnej spoločnosti vstúpi, taktiež aj ten, ktorého predstavenstvo podobným spôsobom zavedené prijme; d) manželia a manželky, kým ich manželstvo trvá; e) kto už rehoľnými sľubmi je viazaný alebo kedysi viazaný bol; f) ten, ktorému hrozí dajaký trest pre nejaké ťažké previnenie, pre ktoré je žalovaný, alebo žalovaný byť môže; g) biskupi, buďto sídelní alebo titulárni, aj keby boli Svätou Stolicou i čo len designovaní; h) kňazi, ktorí z ustanovenia Svätej Stolicy sú prisahou viazaní na to, aby účinkovali v prospech svojej diecézy alebo misií, za ten čas, kým sú prisahou viazaní.

7. Kto sa pripúšťa podľa Cirkevného Zákoníka nedovolené, ale platne k noviciátu?

Podľa Cirkevného Zákoníka nedovolené, ale platne sa pripúšťajú k noviciátu: a) členovia vyšších kňazských rádov bez spýtania ich Ordinára alebo navzdor jeho protirečeniu, pretože ich odchod by zapríčinil dušiam veľkú škodu, ktorej inak vyhnúť nijak nemožno; b) ktorí sú zatažení dlhom, ktorý však splatiť nevládzu; c) ktorí majú vydať počet z niečoho, alebo v nejakých iných svetských záležitostiach sú zamo-

taní, z ktorých by mohly spory a nepríjemnosti rehoľnej spoločnosti nastať; d) synovia a dcéry, ktorí sú povinní svojich rodičov alebo starých rodičov vo veľkej tiesni podporovať, taktiež rodičia, práca ktorých je potrebná na výživu alebo výchovu svojich dietok; e) ktorí majú byť jednúc v rehoľnej spoločnosti vysvätení za kňazov, ale je im v tom prekazené iregularitou alebo inou kánonickou prekážkou; f) takí, ktorí sú východného obradu a nemajú povolenia Svätej Kongregácie pre Východnú Cirkev.

8. Kto môže dišpenzovať zpod uvedených prekážok?

Zpod uvedených prekážok, ktoré sa týkajú buďto platnosti, alebo prípustnosti prijatia do noviciátu, môže výlučne len Svätá Stolica dišpenzovať.

9. Ako sa začína noviciát?

Noviciát sa začína obyčajne obliečkou, alebo iným spôsobom, určeným pravidlami.

P o z n á m k a. V ženských rehoľách a kongregáciach patričný biskup pred obliečkou skúške podrobuje postulanky, lebo sa musí presvedčiť o tom, či postulanky bez každého nútenia, celkom zo slobodnej vôle chcú byť prijaté; ďalej, či dokonale vedia, na čo sa odhodlaly a či splnily podmienky pravidlami ustálené. — Postulanky sa pripravujú na obliečku svätými exercíciami aspoň cez úplných osem dní.

10. Kde treba konať noviciát?

Noviciát treba konať v dome noviciátu cirkevnoprávne utvorenom.

P o z n á m k a. To je potrebné k platnosti noviciátu, však okrem výnimok, uvedených pod číslom 12. b) a v Poznámke tamže.

11. Jaký čas musí trvať noviciát?

Noviciát, aby bol platný, musí trvať aspoň jeden celý rok, a to bez pretrhnutia. V niektorých rehoľných spoločnostiach je síce dvojročný noviciát predpísaný, ale druhý rok je k platnosti iba vtedy potrebný, keď to pravidlá výslovne ustanújú.

12. Ako možno pretrhnúť noviciát?

Noviciát možno pretrhnúť buďto tak, že treba ho znovu započat' a dokončiť, alebo tak, že jednako je platný.

a) Noviciát tak, že ho znovu treba započat', preruší sa v nasledovných troch prípadoch: 1. keď novíc bol predstavenstvom prepustený a z domu vystúpil; 2. keď bez dovolenia predstavenstva, s úmyslom viac sa nevrátiť, dom opustil; 3. keď mimo domu z hocijakej príčiny, trebárs s dovolením predstavenstva a s úmyslom sa navrátiť, naraz alebo s prerušením vyše tridsať dní sa zdržoval.

b) Noviciát bez toho, že by bol preto neplatný, preruší sa v týchto dvoch prípadoch: 1. keby sa novíc zdržoval mimo domu a pod poslušnosťou i s povolením predstavenstva alebo násilím prinútený viac než pätnásť, nie však vyše tridsať, či prerušených, či neprerušených dní; v tomto prípade ale treba k platnosti noviciátu dni takto strávené nahradiť; 2. ak to nebolo vyše pätnásť dní, môže predstavenstvo predpísať náhradu týchto dní, ale k platnosti noviciátu nie je to potrebné.

P o z n á m k a. Keď predstavenstvo preloží novíca z jedného do iného domu noviciátneho, tým sa noviciát nepretrhne, ak len novíc neostane takým spôsobom naraz alebo s prerušením vyše tridsať dní mimo domu noviciátu. Noviciátny rok ani vtedy sa nepretrhne, keď novíc ostane mimo

noviciátu, t. j. mimo časti domu, určenej novicom, ale v dome noviciátnom, na pr. v nemocničke.

13. Aké výhody a práva má novíc?

Novíc má tieto výhody a práva: 1. je práve tak účastný duchovných výhod rehoľnej spoločnosti ako sľubsloživší členovia, a keby zomrel, budú zaňho odbavené tie isté zádušné pobožnosti, ako za tých, ktorí už složili sľuby; 2. môže sa bárstedy úplne slobodne do sveta navrátiť, no, i predstavenstvo môže ho prepustiť zo spravodlivých príčin, ktoré však nemusia byť novícovi sdelené. Keď vystúpi, nesmie sa od neho nič vyžadovať za jeho výživu a rehoľné rúcho, okrem keby to bolo vopred zvlášť vyjednané. Môže si všetko so sebou vziať, čo do kláštora priniesol. Ale netreba mu nahradiť, čo do rehoľnej spoločnosti priniesol, ak je to už spotrebované. Môže si žiadať všetky dary, ktoré dal *dobrovoľne* kláštoru. Tak to ustanovil tridentský snem, aby zabezpečil novicom dokonalú slobodu.

14. Akú výhodu má novíc v nebezpečí smrti?

Novíc, v nebezpečí smrti môže byť najvyšším predstaveným, alebo predstaveným domu noviciátneho, či ich delegátom (poverencom) k svojej duchovnej poteche pripustený k složeniu sľubov, trebárs ešte noviciát nedokončil, pri čom však nesmie byť určená doba platnosti sľubov. — Novíc po tejto profesii nielen že sa stane účastným všetkých odpustkov, zádušných pobožností a milostí, ktoré obdržia praví sľubsloživší členovia v rehoľnej spoločnosti zosnulí, ale aj poskytujú sa mu plnomocné odpustky v podobe jubilea; avšak táto profesia nemá nijakej platnosti ohľadom právnych následkov. — Keď novíc ozdravie prv, než by uplynula jeho noviciátna doba, nachádza sa úplne v tom položení, akoby nijakej

profesie nebol složil; preto, keď chce, voľne sa môže navrátiť do sveta, taktiež aj predstavenstvo môže ho prepustiť. Povinný je celú noviciátnu dobu dokončiť, a keď vytrvá, musí po uplynutí času noviciátu novú profesiu složiť. — Keby novíc zomrel, rehoľná spoločnosť nemá na základe tejto profesie nijakého práva na jeho ímanie (teda ani na veno novície), okrem keby novíc či novícia jej boli svoje ímanie alebo veno v závete ponechali.

15. Čo je novícovi ohľadom jeho ímania pre-kazené?

Novíc sa nemôže behom svojho noviciátu svojho ímania alebo cirkevného benefícia na pr. fary zrieknuť, a keby to predsa učinil, by to bolo nienedovolené, ale aj neplatné.

P o z n á m k a. Postulantom a novícom, ktorí vo svete prináležali k daktorej štátnej poisťovni robotníckej, veľmi sa odporúča, aby k nej aj naďalej, aspoň kým prvé sľuby nesložia, patrili, lebo akby z kláštora vystúpili alebo prepustení boli, ešte budú poistení.

16. Čo predpisuje Cirkev o vene ženských rehoľných osôb?

Cirkev nasledovné predpisuje o vene ženských rehoľných osôb:

a) Veno, pravidlami ustálené, nemôže byť predstavenstvom ani docela, ani čiastočne odpustené, iba s povolením cirkevnej vrchnosti.

b) V rehoľách treba veno kláštora odovzdať pred obliečkou, alebo aspoň zabezpečiť jemu spôsobom, pred zákonom platným. V kongregáciách treba sa držať ohľadom vena pravidiel.

c) Predstavenstvo uloží veno so súhlasom diecézanného Ordinariátu v bezpečné, dovolené a výnosné cenné papiere; na každý prípad je ale za-

kázané, veno pred smrťou členky použiť, ani čo náklad k vystaveniu domu, ani na zaokrytie dlžoby.

d) Keď členka zomre, tak prejde jej veno neodvolateľne do majetku rehoľnej spoločnosti, aj keď len dočasne sľuby bola složila. Keď však niektorá sľubsloživšia členka z hocijakej príčiny rehoľnú spoločnosť opustí, veno sa jej späť vráti, ale bez zisku splatných úrokov.

*Vysvetlenie niektorých výrazov,
ktoré sa tu častejšie upötrebujú.*

17. Čo nazývame rehoľnou spoločnosťou?

Rehoľnou spoločnosťou nazývame v tomto katechizme vôbec všetky rehoľné ustanovizne.

18. Koľkoraké sú vo všeobecnosti rehoľné spoločnosti?

Rehoľné spoločnosti sú vo všeobecnosti: rehole a kongregácie, taktiež kňazské a laické, napokon exemptné a neexemptné.

P o z n á m k a. Rozoznávame mužské a ženské rehoľné spoločnosti.

19. Aký rozdiel je medzi rehoľou a kongregáciou?

V reholi sa skladajú, alebo aspoň podľa ustanovizne, t. j. podľa pôvodných predpisov mali by sa skladať slávnostné sľuby, v kongregáciách ale skladajú sa iba jednoduché sľuby, a to buďto večné alebo dočasné.

V y s v e t l e n i e. Pochop slávnostných a jednoduchých sľubov však neskôr pojednáme (viď čísla 51—52.). Teraz poukážeme iba na ten veľký rozdiel medzi týmito dvoma druhmi rehoľnej spoločnosti, že v rehoľách, v ktorých skutočne skladajú slávnostné sľuby, musí byť pápežská

klauzúra, za prestúpenie ktorej je ustálený trest vyobcovania z Cirkvi. V domoch kongregácií je však iba biskupská klauzúra, za prestúpenie ktorej obyčajne nie sú určené nijaké cirkevné tresty, trebárs biskup môže aj také ustáliť. — V mužských rehoľách (na pr. u Františkánov, Kapucínov, Dominikánov, Milosrdných bratov) znamená pápežská klauzúra iba to, že ženské nesmú ju prestúpiť, mužskí ale áno; taktiež členovia týchto rehoľ smú z klauzúry vyjsť, na pr. do kostola, do škôl atď. V ženských rehoľách ale záleží klauzúra v tom, že nielen mužskí, lež ani ženské, nepatriace k tej istej reholi, nesmú vojsť do klauzúry, ani same členky kláštora nesmú z nej vyjsť, okrem niekoľko výnimok, na pr. aby sa ochránily včas požiaru. Keďže ale následkom toho by na pr. u nás Uršulinky alebo Notrdámky nemohly vyučovať žiačky a vychovávať chovanky, ktoré neprináležia k ich reholi, preto Cirkev Svätá nariadila, aby neskladaly slávnostné, ale iba jednoduché sľuby a tak nemaly pápežskej, ale len biskupskej klauzúry. Podobné povolenie obdržaly u nás aj Alžbetinky, ktoré, keby ako predtým tiež slávnostné sľuby skladaly, nemohly by mať nemocnice pre vonkajších ľudí vo svojich kláštoroch. Svätá Stolica však povolila, aby sa tieto rehoľné spoločnosti, v ktorých už nielo pápežskej klauzúry, aj naďalej nazývaly rehoľami, trebárs už neskladajú slávnostných sľubov.

Kongregácie, o ktoré ide v tomto katechizme, menujú sa aj, *rehoľnými kongregáciami* a líšia sa: a) od takých zbožných sdružení, ku ktorým aj svetskí veriaci patria a ktoré sa tiež kongregáciami nazývajú, na pr. Mariánska kongregácia; líšia sa aj: b) od takzvaných Svätých Kongregácií rímskych, ktoré sú sbory utvorené z kardinálov, biskupov, kňazov a berú účasť v riadení Cirkvi svätej, na pr. Svätá Kongregácia ustanovená pre záležitosti rehoľných osôb.

20. Ktoré rehoľné spoločnosti sú kňazskými a ktoré laickými?

Kňazské sú tie rehoľné spoločnosti, ktoré vo veľkom počte pozostávajú z kňazov, na pr. Františkáni, Dominikáni, Jezuiti, Lazaristi, Redemptoristi, Kňazi Božského Slova, Saleziáni atď.); ostatné rehoľné spoločnosti sú laickými, na pr. Milosrdní a Školskí Bratia, taktiež všetky ženské rehole a kongregácie, na pr. Uršulinky, Notre-dámky, Alžbetínky, Sestry od Svätého Kríža, Dcéry Božského Vykupiteľa a Najsv. Spasiteľa, Dcéry sv. Františka, Dominikánky a Premonštrátky, Druhého a Tretieho Rádu (prvé sú rehoľou, druhé kongregáciou) atď.

21. Čo je exemptná rehoľná spoločnosť?

Exemptnou sa nazýva tá rehoľná spoločnosť, ktorá je vyňatá zpod právomoci biskupskej.

P o z n á m k a. Zpod právomoci biskupskej sú vyňaté všetky mužské rehole, ženské iba vtedy, ak sú podriadené predstaveným z mužských rehôľ. Kongregácie sú zriedka exemptné.

22. Koľkoraké sú kongregácie?

Kongregácie sú dvojaké: a) pápežské, ktoré aspoň pochvaľujúci dekrét (listinu) obdržaly od Svätej Stolicy; b) biskupské, alebo diecezánne, ktoré ešte neobdržaly túto listinu, lež sú iba biskupom potvrdené.

23. Ako nazývame členov a členky rôznych rehoľných spoločností?

a) Členov a členky *všetkých rehoľných spoločností* nazývame spoločným menom rehoľnými osobami.

b) Členov *mužských rehôľ* nazývame rehoľníkmi alebo mníchami, členky *ženských rehôľ* rehoľnicami alebo mníškami; rehoľníkov, ktorí

nie sú kňazmi, menujeme aj rehoľnými bratmi (frátrami).

c) Členov *mužských kongregácií* menujeme rehoľníkmi s jednoduchými sľubmi, z nich *nevy-svätení za kňazov* sú podobne, ako nekňazi rehôľ, rehoľní bratia (frátri), ale s jednoduchými sľubmi, alebo aj len: bratia. *Členky ženských kongregácií* nazývame rehoľnými sestrami, alebo jednoducho: sestrami.

O REHOĽNÝCH SĽUBOCH VÔBEC.

Hlava prvá.

Všeobecný pochop sľubu ohľadom na rehoľné sľuby.

24. Kto činí sľub?

Sľub činí, kto dobrovoľne zaväzuje sa Bohu, že vykoná čosi dobrého.

25. Čo znamená slovo „zaväzuje sa“?

To slovo „zaväzuje sa“ znamená, že sľub nie je len jednoduché odhodlanie, alebo prosté predsavzatie, ale ten, čo sľub učiní, *pod tarchou hriechu* berie na seba povinnosť, i splniť, čo sľubuje.

V y s v e t l e n i e. Sľub a predsavzatie nie sú jedno. Predsavzatia tiež pred Pánom Bohom robievame, ba často i sľubujeme Pánu Bohu, čo si pred seba berieme, aby sme sa k bohabojnejšiemu životu pobádali. Ale k pravému sľubu je potrebný výslovný úmysel, viazať sa pod tarchou hriechu.

26. Prečo hovoríme, že sa sľubom „dobrovoľne“ zaväzujeme?

Preto, lebo sľub je len vtedy platný, keď *jasne vieme*, čo sľubujeme, a to aj *úplne slobodno* chceme sľúbiť.

V y s v e t l e n i e. a) Rehoľná osoba má teda v čas složenia profesie celkom čisto vedieť, aké povinnosti berie na seba sľubami v tej reholi alebo kongregácii, do ktorej vstúpila. Cieľ postulatú a noviciátu je zčiasťky priamo to, aby tieto povinnosti dobre poznala.

b) Dokonalá sloboda vôle pri profesii je tak potrebná, že by sľuby boli neplatné, keby ich dalkto len prinútený, alebo pod tlakom násilia alebo vážneho strachu, alebo podvodu složil.

27. Prečo hovoríme, že sa sľubom „Bohu“ zaväzujeme?

Preto, lebo sľub je jeden z najznamenitejších skutkov zbožnosti. Vlastne ani človekovi, ani Blahoslavenej Panne Marii, ani inému Svätému nesľubujeme, ale jedine Pánu Bohu. Sľub je podobný smluve, ktorú s Božím Veličenstvom uzavierame.

Vysvetlenie. Sľubom slobodne zriekame sa čohosi a darujeme to Pánu Bohu. Sľubom prinášame duševnú obeť a dokonale odovzdávame dačo, preto sa sľub len najvyššiemu Pánovi, t. j. Bohu môže činiť. Svätým nesmieme obeť prinášať, ku pr. omšu svätú obetovať, teda ani sľub činiť. Ale na ich úctu môžeme sľuby složiť. Podobne aj omša svätá sa môže na ich úctu obetovať. Keď teda niekto na pr. na úctu Panny Marie pannenstvo sľubuje, vlastne Pánu Bohu robí sľub, aby ním Pannu Máriu uctieval, jej podobným bol a na jej orodovanie na zachovávanie sľubu potrebné milosti obsiahol.

Z toho vidno, že sľuby rehoľnej osoby sú neodvolateľné. Preto, keď už sľuby složila, musí všetky pokúšenia na nestálosť odseknúť. Pán Boh však splnomocnil Cirkev svoju, že môže dispensovať od sľubov, ale Cirkev svätá je povinná Božie právo zastávať. Preto nedá podľa ľubovôle dispensáciu len pre ľudský ohľad (viď číslo 33. a Vysvetlenie čísla 35.)

My biedni ľudia si to máme za veľkú česť a hodnosť považovať, že môžeme sľuby skladať, alebo správnejšie, že Pán Boh príjme naše biedne

dary, ktoré si za majetok svoj pokladá, tak že už nemáme práva odvolať, čo sme sľúbili. Predobraz tejto Božej blahosklonnosti vidíme vo vtelení Syna Božieho, ktorý si osvojil našu krehkú prirodzenosť. On je zakladateľom Novej Smluvy a sprostredkuje tú prepodivnú smluvu, ktorú svojimi sľubami s Pánom Bohom uzavierame. Skrze Ježiša Krista prichádzame k Otcovi, skrze Neho prijme Otec naše sľuby. Keďže ale Ježiš Kristus sprostredkuje naše sľuby, preto aj námestník Kristov, t. j. pápež môže z dôležitých príčin od sľubov dispensovať. Sľub je „veľké tajomstvo v Kristu a v Cirkvi“. (Ef. 5, 32.)

28. Aké účinky má sľub?

Sľub má tie účinky, že jeho splnenie je skutkom najznamenatejšej mravnej ctnosti, zbožnosti; keď ho ale kto prestúpi, urazí tú istú ctnosť.

29. Pod akým hriechom viaže sľub?

Sľub vôbec viaže v dôležitej veci pod ťažkým, v menšej veci ale pod malým hriechom.

Vysvetlenie. Sľubom sa slobodne zaväzujeme, preto nás sľub len natoľko viaže, natoľko sme sa ním zaviazat chceli. Teda môže sa človek pod malým hriechom viazať i v dôležitej veci; ale malú vec, na pr. jeden Otčenáš, nemôže sľubovať pod ťažkým hriechom, ani keby to chcel.

30. Či si rehoľná osoba môže podľa svojej vôle rehoľné sľuby vykladať?

Rehoľná osoba nemôže si rehoľné sľuby podľa svojej vôle vykladať, ale len v smysle pravidiel rehole, alebo kongregácie.

Vysvetlenie. Sľub je smluva s Pánom Bohom. Preto Cirkev svätá ohľadom sľubov má tie isté práva, ktoré má štát ohľadom svetských smlúv. Štát predpisuje isté podmienky, ktoré keď

nezadržíme, je smluva neplatná. Podobne i Cirkev svätá predpisuje, že *rehoľné* sľuby len vtedy sú platné, keď sa v smysle pravidiel cirkevne schválenej rehole alebo kongregácie skladajú. Teda od nás závisí, či chceme rehoľné sľuby složiť, alebo nie. Na to ale nemáme práva, aby sme smysel rehoľných sľubov rozšírili, alebo obmedzili.

Rehoľné sľuby sú totižto už napred ustálené: 1. sú v každej reholi a kongregácii podstatne tie isté; ich obsah presnejšie určia pravidlá; 2. Cirkev svätá zaväzuje rehoľné osoby k zachovávaní sľubov pod ťarchou hriechu.

31. Pod akým hriechom zaväzujú rehoľné sľuby?

Rehoľné sľuby všeobecne viažu pod ťažkým hriechom; bol by to ale len všedný hriech, keby dakto v maličkosti, alebo hoci aj v dôležitej veci, ale nie celkom rozvažite alebo nie celkom dobrovoľne prestúpil sľub. Ba nijako sa neprehreší, kto si svoj skutok nijako nerozmyslel, alebo ho spáchať nechcel.

Vysvetlenie. Rehoľné sľuby tak viažu, ako by viazalo Božie prikázanie, keby to Pán Boh prikázal, čo sme sľúbili. Na pr. sľub sv. čistoty viaže pod ťarchou ťažkého hriechu, lebo v VI. a IX. prikázaní Boh ju prikazuje aj svetským mládencom a pannám pod ťarchou ťažkého hriechu. Preto prestúpenie rehoľných sľubov má sa celkom tak posúdiť, ako prestúpenie prikázania Božieho.

Boh vôbec prikazuje dôležité veci pod ťarchou ťažkého a menej dôležité pod ťarchou všedného hriechu. Teda prestúpenie sľubov je *ťažkým* hriechom, keď sa niekto oproti svätej chudobe, čistote alebo poslušnosti v dôležitej veci previní;

všedným, malým hriechom je, keď sa v menšej veci previní.

Okrem toho treba v každom páde uvažovať, či prestúpenie bolo *dobrovoľné*. Keď sa to *ne-stalo celkom dobrovoľne*, t. j. keď kto *nevedel dokonale, nerozvážil si dokonale*, čo robil, alebo *neprivolil úplne*, vtedy nezhršil smrteľne, ani keby sa to bolo *v dôležitej veci stalo*. Ďalej, keby nijako *nevedel*, že to, čo činí, je hriechom, alebo by nebol *pri vedomí*, alebo nijako by *neprivolil* ku zlému, nijaký hriech nespácha, hoci by bol zlý jeho skutok. Teda *smrteľne sa len* ten previní oproti rehoľným sľubom, kto vie, že je skutok veľmi zlý a okrem toho *v okamžiku, keď zhreší, dostatočne si rozváži a vie, čo robí a skutku úplne privolí*.

32. Či sme vždy povinní sľub zachovať?

Sľub zachovať sme vždy povinní, vyjmúc, keby to bolo nemožné, alebo keby sme zákonným spôsobom obsiahli dišpenzáciu od sľubu.

33. Kedy je dišpenzácia od sľubu platná?

Dišpenzácia od sľubu je len vtedy platná, keď je daná príslušnými predstavenými. Predstavení však bez dôležitých príčin ju dať nemôžu, keďže sľubom berieme na seba povinnosti voči Pánu Bohu a od tej povinnosti predstavení, ako námestníci Boží, len vtedy môžu oslobodiť, keď je na to dostatočnej príčiny.

34. Ako máme smýšľať o tej rehoľnej osobe, ktorá klamstvom a falošnými dôvodami obsiahla dišpenzáciu od sľubov?

Dišpenzácia klamstvom a falošným dôvodami obsiahnutá je neplatná.

35. Ako by sme mali smýšľať o takej rehoľnej osobe, ktorá svojím zlým chovaním prinúti cirkevnú vrchnosť, alebo svojich predstavených, aby ju od svojich sľubov dišpenzovali, či sprostili?

Takáto rehoľná osoba by páchala ťažký hriech, ale dišpenzácia, či sprostenie od sľubov boli by platné, lebo cirkevná vrchnosť alebo predstavenstvo mali by istotne dostatočnú príčinu aj na to, aby ju prepustili.

V y s v e t l e n i e. O dišpenzácii a sprostení od sľubov, taktiež o ich zmenení treba poznamenať:

a) *Dišpenzovať* od sľubov len cirkevná vrchnosť môže, a to: od *slávnostných* sľubov a od *večného a bezpodmienečného sľubu pannenstva a vstúpenia do rehole*, kde slávnostné sľuby skladajú, *učinených po 18. roku veku, len pápež* môže dišpenzovať; od ostatných *súkromných*, ba niekedy aj od *jednoduchých* rehoľných sľubov môže dišpenzovať biskup; *rehoľné predstavenstvá* v istých prípadoch prepustením sprostia členov od jednoduchých sľubov. (Vid' podrobnejšie v článku Dodatku: „Vylúčenie z rehoľných spoločností.“)

b) Predstavenstvá rehoľných spoločností môžu *vyzdvihnúť* alebo *zastaviť* platnosť všetkých sľubov kandidátov, postulantom a novícov, ktoré sa protivia životu rehoľnému. Veď také sľuby škodia rehoľnej kázni a preto i tak sú neplatné. Profesiou ale vyzdvihnú sa všetky sľuby, okrem rehoľných (vid' č. 39. V y s v e t l e n i e, prvý odstavec). Keby však niekto vystúpil z rehole alebo z kongregácie, jeho súkromné, t. j. pred profesiou učené sľuby znova by boli platné.

36. Prečo sa hovorí, že sľubom dobrovoľne sa zaväzujeme Bohu, že vykonáme „čosi dobrého“?

Preto, lebo sľubom chceme Pána Boha zvláštnym spôsobom ctiť; to však by sme nedocielili, keby nebolo dobré, čo sľubujeme.

37. Koľkoraké sú tie dobré skutky, ktoré Pánu Bohu sľubovať môžeme?

Skutky, ktoré Pánu Bohu sľubovať môžeme, sú trojaké:

- a) skutky i tak už *prikázané*
- b) skutky *radené*;
- c) skutky *ani prikázané, ani zakázané*.

Vysvetlenie. a) Keď čosi takého sľubujeme, čo už i tak je prikázané, ku pr. v nedeľu omšu svätú slyšať, vtedy dvojnásobne sme povinní urobiť, čo sme sľúbili, a síce: 1. preto, lebo je to prikázané; 2. preto, lebo sme to zvlášť sľúbili. Keď potom sľúbený skutok učiníme, máme dvojnásobnú zásluhu; keď ho ale zanedbáme, spáchame dvojnásobný hriech. Ku pr. niekto sľúbi, že zachová VI. Božie prikázanie. Keď sa teda protiví pokušeniam proti svätej čistote, zásluhu si získa: 1. preto, lebo zachoval VI. Božie prikázanie; 2. preto, lebo zachoval svoj sľub. Skutok jeho stal sa teda pred Pánom Bohom cennejším, ako keby ten sľub nemal.

b) Keď dačo takého sľubujeme, čo nie je prikázané, ale len *radené*, ku pr. svätú chudobu, vtedy už aj bez sľubu to urobiť bolo by záslužné. Keď to ale sľubujeme, ešte záslužnejším sa stane. Totiž skutky a ctnosti neprikázané, ale len radené už samo v sebe sú cennejšie pred Pánom Bohom, ako prikázané. Keď sa teda ešte aj sľubom zaväzujeme, že podľa rady Božej učiníme niečo, to je Pánu Bohu ešte milejšie.

c) Konečne môžeme sľubovať Pánu Bohu i také skutky, ktoré Pán Boh ani neprikázal, ani neza-
kázal. Také sú mnohé veci, ktoré nám len svätá
poslušnosť predpisuje, jako ku pr., že máme
v ustálenú hodinu vstávať, jesť a podobné. Keď
ktosi také veci dobrým úmyslom robí, už má zá-
sluhu; keď to mimo toho aj sľúbi Pánu Bohu
a svoj sľub aj zachová, ešte väčšiu zásluhu si
získa. Zvlášť v rehoľnom živote je to veľmi dô-
ležité, lebo sľubom poslušnosti každá, aj tá naj-
menšia rozkázaná vec obsiahne veľkú zásluhu,
stane sa nevyčerpatelným prameňom milosti, ale
len vtedy, keď všetko tak robíme, ako sa na do-
brú rehoľnú osobu sluší. Takto každý náš skutok
stane sa krásnou obeťou, náš život stálou pobož-
nosťou, bohoslužbou. Najznamenitejší bohoslovec,
Sv. Tomáš Akvinský píše, že rehoľné osoby práve
preto sa menujú latinsky *religiosi*, t. j. *pobožnými*.
Kým totižto svetskí veriaci sa iba s pretrhnutím
cvičia v ctnosti zbožnosti, rehoľné osoby sa v nej
stále cvičia.

Hodnosť rehoľných sľubov a stav dokonalosti.

38. Či sú sľuby rozličné?

Tolko rozličných sľubov je, že sa ani vypočítať nedajú.

39. Ktoré sľuby sú najzáslužnejšie?

Najzáslužnejšie sú tri rehoľné sľuby, lebo nimi zaväzujeme sa, nasledovať evanjeliumové rady. Rehoľné sľuby sú: sľub *svätej chudoby*, *čistoty a poslušnosti*. Tieto sľuby skladáme *v reholi, alebo v kongregácii*.

Vysvetlenie. Tri rehoľné sľuby tak vynikajú zpomedzi iných sľubov, že ich Svätí Otcovia krstu a mučeníctvu prirovnávajú, a keď niekto rehoľné sľuby složí, podľa rozhodnutia pápeža Alexandra III. všetky iné sľuby, ktoré dotiaľ učinil, stratia svoju platnosť.

Hlavná príčina toho je, že kto rehoľné sľuby skladá, nimi všetko daruje Bohu, kým inými sľubami sľubujú sa Bohu iba daktoré dobré skutky. Iná príčina je tá, že mimoriadne cvičenia jednotlivcov obyčajne neshodujú sa so spoločným životom celého domu, ba aj škodily by rehoľnej kázni. Ostatne složením jednoduchých rehoľných sľubov budú predbežne učinené sľuby iba zastavené, takže znovu zaväzujú, ak by kto rehoľnú spoločnosť opustil.

Profesia je teda podobná krstu a síce preto, lebo:

a) V krste človek *odumre* hriechu a vierou sjednotí sa s Pánom Bohom. Profesiou odumre nielen hriechom, ale aj *svetu*, aby sme tak *jedine Pánu Bohu* žili. Krstom sa človek tiež zriekne sveta a pripojí sa k Cirkvi svätej, keďže

sa jej členom stane: ale profesiou sa ešte dokonalejšie odľučuje od sveta a ešte užšie sa spojí s Cirkvou svätou, lebo sa stane vyvoleným dedičom Božím, na dokonalejšiu svätosť sa zaväzuje.

b) Svätý krst človeka očistí od všetkých smrteľných a všedných hriechov a zbaví ho každého Božieho trestu. Keď potom človek ťažko zhreší, stratí krstnú nevinnosť a nové tresty Božie si zaslúži. *Strateníu krstnú nevinnosť nič tak navrátit nemôže, ako rehoľné sľuby*, keď ich niekto v stave posväcujúcej milosti a z lásky Božej složí. Okrem *mučeníka nikto nemá viac lásky v sebe*, ako takáto osoba. Len mučeník dáva väčší znak lásky. Kto z lásky profesiou složí, nezriekne sa *života*, ako mučeník, ale zriekne sa *svetských rozkoší*; nepodstúpi *telesnú smrť*, ale zriekne sa *svojej slobody* a ako *väzeň*, alebo *otrok odovzdá sa Ježišovi*; avšak *otroctvo je smrti najviac podobné*, keďže mŕtvy sa už nehýbe, otrok ale hýbe sa len podľa vôle svojho pána. Keď niekto z lásky Božej utrpí mučeníctvo, obsiahne tú istú nevinnosť, ktorú pri svätom krste obsiahol. Z toho nasleduje, že keď niekto *z veľkej lásky Božej* složí rehoľné sľuby, tiež znovu dokonale obdrží krstnú nevinnosť. Skladaním sľubov práve len iným spôsobom sa nadobudne prostota od hriechov, ako mučeníctvom. A preto profesiou najdokonalejšie zadostučiníme za hriechy po krste spáchané; ba profesiou možno tak úplne zadostučiniť za hriechy, že ňou sa odpustia tresty aj za *najväčšie hriechy*.

c) Konečne krstom staneme sa *dedičmi kráľovstva nebeského a nesmrteľnými*. Avšak ani nebo, ani blaženú nesmrteľnosť *neobsiahneme zaraz po krste*, ba nikdy neobsiahne ten, čo nevyužítuje Božie milosti. Mučeník však vždy obsiahne nebo a to zaraz po smrti. *Profesiou síce zaraz neobsiahneme život večný*, ako sa to muče-

níctvom stáva. Po profesii totižto ešte *môžeme stratiť* večnú spásu, ale profesiou najistotnejšie obdržíme *milosť vytrvalosti*. Súčasne už aj na zemi obsiahneme nesmrteľnosť v tej miere, ako to len možno na zemi. A síce rehoľná osoba nehľadá, ani nežíži po zemských majetkoch, keďže svätú chudobu sľúbila; neožení sa, ani sa nevydá, ako ani svätí v nebi, veď čistotu sľúbila; nasleduje Baránka, hocikde ide, sľubom poslušnosti.

Tieto veľkolepé účinky samo v sebe však pri-náležia iba večným sľubom, najdokonalejšie slávnostným, ale v menšej miere aj dočasným; no vždy závisia od nášho spoluúčinkovania a vernosti.

P o z n á m k a. V novších časoch daktorí napádali rady sv. evanjelia a rehoľné sľuby. Ich mienky menujeme „*amerikanizmom*“. Tak mudrovali, že sľuby rehoľné protivia sa požiadavkom našich časov, keďže — vraj — obmedzujú voľnosť človeka; ďalej, že sú len pre slabšie duše, pre silnejšie ale nie; nenapomáhajú nás v dosiahnutí kresťanskej dokonalosti, ani blahobyť ľudskej spoločnosti nenapomáhajú, ba protivia sa i kresťanskej dokonalosti a verejnému blahobytu.

O tejto mienke 22. januára roku 1899 pápež *Lev XIII.* takto rozhodnul: „Táto mienka je celkom falošná. Vidieť to z obyčaje a z učenia Cirkvi. Cirkev totižto vždy veľmi schvaľovala rehoľný život, a to iste nie bez príčiny. Veď bezpochybne *smelí a dobre ozbrojení bojovníci Kristoví* sú tí, ktorých Pán Boh povolal na to, aby plnili nie len všeobecné prikázania Božie, ale aj nastúpili cestu rád evanjelia a zo slobodnej vôle odhodľali sa na rehoľný život. Kto by ich teda považoval za slabé duše? Kto by si myslel, že je to čo do kresťanskej dokonalosti zbytočné a nebezpečné? — Profesiou nič nestratia zo svo-

jej *slobody*, ba nadobudnú si dokonalejšiu a vznešenejšiu slobodu, t. j. tú slobodu, ktorú *nám Kristus Pán vykúpením zabezpečil*. — Aj to hovoria, že Cirkev nijakého, alebo len veľmi malého *úžitku* má z rehôľ. Tento názor je však nespravodlivý a protiví sa dejinám Cirkvi. Neboli by sme spravodliví, keby sme viacej zvelebovali tie rehole, čo sa dobročinnosti venujú, ako tie, čo sa uťahujú od sveta a svoj život v modlitbe a v mrtvení svojho tela strávia. Aj tieto rehole si veľké zásluhy získaly ohľadom ľudskej spoločnosti. Ich zásluhy iste len ten môže oceniť, kto je presvedčený o tom, že stála modlitba spravodlivých veľmi pomáha smieriť Pána Boha, zvlášť, keď je spojená s telesným mrtvením. — Keby si teda niektorí za lepšie považovali, *bez sľubov* tvoriť spoločnosť, môžu to urobiť. Takéto spoločnosti nie sú v Cirkvi ani nové, ani proti jej vôli. Ale neslobodno tieto spoločnosti za výbornejšie držať, ako rehole. Veď priam v našich časoch o veľa viac túži ľudské pokolenie po rozkošiach, ako kedysi a preto sú väčšej úcty hodní tí, ktorí všetko opustia a Krista Pána nasledujú“.

40. Prečo majú rehoľné sľuby takú hodnotu?

Rehoľné sľuby majú preto takú hodnotu, lebo obsahujú v sebe rehoľný život, totižto stav dokonalosti.

41. V čom pozostáva rehoľný život?

Rehoľný život pozostáva v tom, že sa usilujeme dosiahnuť dokonalosť; alebo ešte jasnejšie a lepšie: život rehoľný je stav Cirkvou svätou schválený, v ktorom kresťania tvoria zbožnú spoločnosť a navždy sa zaväzujú, že sa chcú usilovať dosiahnuť dokonalosť sľubmi chudoby, čistoty a poslušnosti a tieto tri sľuby aj v smysle pravidiel skladajú.

42. Prečo sa vraví, že je život rehoľný „stav“, v ktorom sa „na vždy“ zaväzujú?

Preto sa vraví, že je život rehoľný „stav“, v ktorom sa „navždy“ zaväzujú, lebo rehoľný život je nezmeniteľný stav.

Vysvetlenie. Rehoľná osoba sama seba prinúti sľubami, aby vždy Pánu Bohu slúžila. A to je blažená nútenosť! Rehoľný stav je skrze sľuby nezmeniteľný, podobne, ako i stav manželský. A preto právom hovorí sa o profesii, že sa ňou duša spojí s Kristom Pánom a sa stane Ježišovou nevestou.

O veľa dokonalejšie oslavuje Pána Boha a poistí si večnú spásu duša, čo sa v reholi, alebo v kongregácii Pánu Bohu večne venuje, ako keby vo svete ostala a tam ctnostne žila. Svätý Tomáš Akvinský učí, že keby nám vo svete aj ťažšie bolo bohabojne žiť, ako v klášore, ba keby sme sa aj vo svete mnohé roky najprísnejšie mrtvili, stav rehoľný sám v sebe predsa je viac hodný. Naopak: keby rehoľnej osobe ťažko padlo svoje sľuby zachovávať, tak že by ich len s veľkým namáhaním zachovávala, predsa by mala väčšiu zásluhu, ako keby to isté radostne, ale bez sľubov vykonávala vo svete. Dakomu na pr. celkom sa protiví nejaký dobrý skutok vykonať, na ktorý sa sľubom zaviazal. Predsa ale ho vykoná a to priam preto, lebo nechce zhrešiť oproti sľubu. Taká osoba sa len prinúti k dobrému skutku, ale väčšiu zásluhu má, ako keby to isté s radosťou a s láskou, ale nie pre svoj sľub učinila.

Nech ale rehoľná osoba nemyslí, že vyvolením rehoľného stavu už sa aj stala dokonalou, veď ani pred Pánom Bohom, ani pred ľuďmi nie skladané, ale zachovávanie sľubov je zásluhou.

43. Prečo musí byť stav rehoľný „Cirkvou schválený“?

Stav rehoľný preto musí byť Cirkvou schválený, lebo výlučne len Cirkev môže rozhodnúť o tom, či ten alebo iný stav zodpovedá evanjeliu; ďalej Cirkvi prináleží právo rehole a kongregácie založiť, predstavených vymenovať a pravidlá schváliť.

V y s v e t l e n i e. Keď Cirkev schváli rehole alebo kongregácie, tým uistí veriacich, že cieľ a pravidlá spoločnosti sú dobré a že veriaci môžu v nich dokonalosť dosiahnuť. Schválením uzná Cirkev spoločnosť za rehoľu, alebo kongregáciu, osvojí a privtelí si ju. Keď teda v nejakej cirkve schválenej reholi alebo kongregácii sľuby složíme, tým nie len predstaveným tej istej spoločnosti sľubujeme poslušnosť, ale aj pápežovi. A preto nám pápež po profesii nie len tak rozkazuje, ako vôbec každému veriacemu, ale aj na základe sľubov môže nám všetko predpísať, čo je treba k zachovaniu sľubov a k oprave pravidiel, alebo disciplíny. To isté môže aj biskup ohľadom kláštorov sebe podriadených. — Keby rehole a kongregácie neboly od Cirkvi, skoro by stratily dobrého ducha a viac by uškodily, ako osožily. Zbožnosti hrozí veľa nebezpečenství v rehoľných spoločnostiach a len Cirkev svätá môže ich v týchto nebezpečenstvách chrániť. To ale len tak je možno, keď sa každá rehoľa a kongregácia Cirkvi svätej podriadi. Ináč by rehoľné osoby tak poblúdily, jako kedysi rehoľnice vo Francúzsku v Loigny, ktoré sa ustavične búrily proti Cirkvi a pri tom si predsa myslely, že majú zjavenia od Pána Boha. Zrejme je, že tie zjavenia byly falošné.

Rehole len pápež môže schváliť. K založeniu *kongregácie* dostačí biskupské schválenie. Schválenie pápežské má pravda väčšiu váhu; z toho

ale nenasleduje, že keď Svätý Otec niektorú kongregáciu schváli, tým ju povýši na rehoľu.

Pápež nepotvrdí kongregácie zaraz, najprv ich potvrdí biskup, potom istý čas musí uplynúť. Po tejto dobe môže kongregácia prosiť Svätého Otca, aby ju potvrdil. Svätý Otec však najprv len *pochvaľujúci dekret* pošle kongregácii a súčasne obyčajne potvrdí pravidlá na próbu; až o niekoľko rokov vydá *schvaľujúci dekret a potvrdí pravidlá* konečne.

Aby nebolo priveľa kongregácií, pápež požaduje od biskupov, aby ani nezaložili, ani nepotvrdili takú kongregáciu, ktorej podobná už jestvuje. Ba podľa najnovších predpisov biskupi len vtedy môžu založiť a potvrdiť novú kongregáciu, keď na to od Apoštolskej Stolicy písomné dovolenie obsiahnu. — Pravidlá biskupom založenej kongregácie môže zmeniť biskup, pravidlá pápežom potvrdenej kongregácie ale iba pápež môže zmeniť.

44. Čo znamenajú slová „usilujú sa dosiahnuť dokonalosť“?

Tieto slová: „usilujú sa dosiahnuť dokonalosť“ — znamenajú, že kto do rehole, alebo do kongregácie vstúpi, ešte nie je dokonalým, ale zaväzuje sa, že so dňa na deň sa bude namáhať, stať sa dokonalým. Preto rehoľná osoba, ktorá nechce v dokonalosti napredovať, prísnu povinnosť svojho stavu zanedbáva.

45. V čom vlastne je rehoľná dokonalosť?

Rehoľná dokonalosť nadovšetko je v *dokonelej láske*. Láska naša vtedy je dokonalá, keď svoju vôľu celkom odovzdáme Pánu Bohu. V takej láske však i všetky iné ctnosti sa nachádzajú, akoby pomocnice lásky. Jednotlivé ctnosti sú podobné kvetinkám, ktoré láska takrečeno do kytky

sviaže. „Nado všetko majte lásku, čo je sväzkom dokonalosti,“ píše sv. Pavol (Kor. 3, 14).

P o z n á m k a. Nezabúdajme ale, že z lásky k Bohu má vyvieriť i láska k blížnému. Preto treba sa nám usilovať, aby nie len naša láska k Bohu, ale aj láska k blížnemu bola dokonalá.

46. Ako sa má rehoľná osoba usilovať, dokonalosť dosiahnuť?

Rehoľná osoba má sa usilovať, dokonalosť dosiahnuť jedine tým, že zachováva *pravidlá*, lebo pravidlá predpisujú zachovať sľuby a jednotlivé *nariadenia*. Avšak sľuby sú výborné prostriedky na dosiahnutie dokonalosti, iné nariadenia ale to napomáhajú.

V y s v e t l e n i e. Každý kresťan je povinný, usilovať sa, dokonalosť dosiahnuť. Medzi svet-skou a rehoľnou osobou je v tejto veci len vo *zvláštnych cestách* rozdiel, ktoré k dokonalosti vedú. A to *cesta všeobecná* vedúca k dokonalosti je *zachovávanie prikázaní Božích a cirkevných*; *cesta zvláštna* je *plnenie povinností stavu svojho*. Aj všeobecná cesta rehoľných osôb je zachovávanie prikázaní, ich zvláštnou cestou, t. j. povinnosťou stavu je nasledovať rady sv. evanjelia.

Teda každý človek po tej istej všeobecnej ceste dokonalosti musí pokračovať, t. j. prikázania musí zachovávať. Ale zvláštne cesty dokonalosti veľmi sa líšia. Svetskému človekovi povinnosti stavu svojho veľmi prekážajú na ceste dokonalosti, ba aj mnoho pokušení k ťažkému hriechu mu zapríčinia. Rehoľnú osobu ale povinnosti jej stavu, t. j. svätá chudoba, čistota a poslušnosť oddialia od sveta, mnohé príležitosti k hriechu vylúčia a priamo ju priťahujú k tomu, aby sa Pánu Bohu celkom odovzdala. Nasledovne povinnosti rehoľného stavu o veľa lepšie napomáhajú dosiahnuť dokonalosť, ako povinnosti svet-

ského stavu. A preto hoci každý človek jednako je povinný, usilovať sa, dosiahnuť dokonalosť, pri jednakých okolnostiach musí rehoľná osoba o veľa vyšší stupeň dokonalosti dosiahnuť, ako svetský človek.

47. Vysvetli to bližšie!

Keď tri rehoľné sľuby zachováme, dobrovoľne sa zriekneme svojich prirodzených ľudských žiadostí a tak zbavíme sa troch veľkých prekážok, pre ktoré by láska a ostatné ctnosti v nás panovať nemohly. Chudoba utláča v nás hrabivosť, čistota žiadosť po rozkošiach, poslušnosť pridržanie sa svojej vôle a mienky, t. j. túžbu po sláve.

Svetskí ľudia obyčajne pre trojaké starosti nemôžu sa Pánu Bohu dokonale odovzdať. Prvá ich starosť pochádza z majetkov, druhá je starosť o rodinu, tretia je to, že často nevedia, čo ako majú urobiť. Rehoľná osoba nemá týchto troch starostí.

Konečne sľubmi prinášame opravdivú obeť a cvičíme sa v dokonalejšej láske. Sľubmi všetko obetujeme Pánu Bohu, čo len možno mať na svete: sľubom svätej chudoby obetujeme všetky vonkajšie majetky, sľubom svätej čistoty svoje telo, sľubom svätej poslušnosti svoju vôľu, dušu.

48. Vysvetli i to, že prečo sú pre dokonalosť aj pravidlá dôležité!

Pravidlá sú pre dokonalosť preto dôležité, lebo priam, keď ich zachováme, kráčame po ceste dokonalosti. Veď pravidlá *vysvetľujú* nám sľuby a *zdržujú* od prestúpenia sľubu. Napokon pravidlá *obsahujú* viac v sebe, ako sľuby. Na pr. sľub chudoby zachová *v očiach Cirkvi* i ten, čo skutočne síce nemá majetku, ale vnútorne dobrovoľne túži po ňom. Pravidlá ale aj *ctnosť* chudoby požadujú, t. j. aby sme aj žiadosti po majetku vnútorne utláčali. Teda kto zachováva pra-

vidlá, *nie len pred Cirkvou, ale i pred P. Bohom* zachová chudobu. To isté môžeme o sv. čistote a poslušnosti hovoriť. Pravidlá nás napomáhajú, aby sme nie len na vonok, ale aj vnútorne, v duchu svätých sľubov žili, a pred Pánom Bohom je len toto záslužné. Keď teda pravidlá zachovávame, pomaly mizne z nášho srdca všetko, čo sa v nás Pánu Bohu nepáči a tak dokonalými sa staneme.

Okrem toho pravidlá určia, ako máme sa v láske a v ostatných ctnostiach *primerane cieľu svojej rehoľnej spoločnosti cvičiť*. Veď ináč sa musí cvičiť v nich člen rozjímavej a ináč člen činnej rehoľnej spoločnosti. Z toho vidno, že keď zachováme pravidlá, cvičíme sa v dokonalosti, a to v duchu svojej rehoľnej spoločnosti.

49. Prečo hovoríme, že sa sľuby „v smysle pravidiel skladajú“?

Preto hovoríme, že sa sľuby „v smysle pravidiel skladajú“, lebo sľuby sú v každej reholi a kongregácii *v podstate* jednaké; ale predsa *v jednej viac obsahujú, ako v inej*. Sľub sv. čistoty však už podľa svojej povahy docela to isté vyžaduje v každej rehoľnej spoločnosti, nie ale dva ostatné sľuby. Veď nie je možno sa upotrebenia vonkajších statkov a slobody tak úplne zrieknuť, ako všetkých dobrovoľných smyselných rozkoší. Preto pravidlá určia, v akej miere treba v jednotlivých rehoľných spoločnostiach sľub sv. chudoby a poslušnosti zachovať. Na pr. člen kongregácie nesmie zachovať sv. chudobu v takej miere, že by sa zriekol práva vlastníctva; člen rehole ale slávnostným sľubom sv. chudoby je povinný sa ho zrieknuť. Taktiež členovia dakto-rej kongregácie alebo rehole v smysle svätej poslušnosti sú povinní ísť na misie medzi pohanov, lebo to pravidlá požadujú; v iných kongregáciach

alebo rehoľách to pravidlá zase nepredpisujú. Napokon niektoré predpisy pravidiel samy v sebe zaväzujú *pod tarchou hriechu na základe sľubov*, totižto tie, ktoré sa týkajú podstaty sľubov. Na pr. iste prehreší sa proti sľubu sv. chudoby, kto docela voľne a neodvisle od vôle predstavených upotrebuje bársktoré svoje statky. Taktiež čo sa týka sľubu poslušnosti, bezpochyby zhreší, kto nezachová rozkaz, ktorý mu bol daný na základe sľubu sv. poslušnosti. Ale že či smie a v akej miere člen rozhodovať so svojím majetkom, to určia pravidlá. Ďalej, keď ide o vážnu vec a okolnosti to vyžadujú, predstavený môže na základe sľubu rozkázať alebo zakázať poddanému niečo ohľadom sv. chudoby a poslušnosti, ba aj sv. čistoty (v istých nebezpečných okolnostiach) na základe sľubov a vtedy je člen povinný pod tarchou hriechu posluchnúť, trebárs pravidlá vo všeobecnosti nezaväzujú pod tarchou hriechu, vyjmúc tie predpisy, ktoré sa týkajú sľubov alebo prikázaní Božích alebo cirkevných.

Okrem toho rehoľná osoba má mimo zachovávaní sľubov aj inú povinnosť: *dosiagnuť dokonalosť* a na to sú pravidlá rukoväťou: vynaučujú tomu, ako treba práve v tej-ktorej rehoľnej spoločnosti žiť v duchu chudoby, čistoty a poslušnosti, v priamom odovzdaní sa Bohu modlitbou a duchovnými cvičeniami, aby sme tak ľahšie a stálejšie mohli sľuby zachovať. Profesiou nepriamo zaväzujeme sa, že k dosiahnutiu dokonalosti práve tie prostriedky budeme upotrebovať, ktoré pravidlá našej rehoľnej spoločnosti predpisujú. Preto písal sv. František Saleský jednej rehoľnici (Bruckner, Lehre des hl. Franz von Sales über die wahre Frömmigkeit, strana 354.): „Spytuješ sa ma, ako máš vyzliecť starého človeka. Ako? Presnou poslušnosťou voči svojim pravidlám. V mene Božom uisťujem ťa, že keď

verne splníš všetko, čo ti prikazujú, dosiahneš žiadaný cieľ. Avšak pozoruj dobre, čo ti hovorím: ak to splníš. Veď nikto nedojde dokonalosti, keď položí ruky do lona. Nie, treba na tom so všetkou vážnosťou pracovať, sám seba premôcť a naučiť sa žiť nie podľa náklonností, ktoré sme zo sveta priniesli, ale podľa rozumu, pravidiel a poslušnosti. Neprotiví sa síce stavu rehoľnému, že prinášame do neho svoje zlé obyčaje, rozmary a náklonnosti, ale protiví sa mu aj podľa nich žiť. Predpisuje nám *pravidlá, ktoré majú nášmu srdcu poslúžiť akoby preš*, aby z neho bolo vytlačené všetko, čo sa Bohu neľúbi. Žij teda docela smelo podľa týchto pravidiel.“

Konečne na zachovaní regule a pravidiel spočíva *požehnanie* tých Svätcov, ktorí ich takmer z úst Božích počuli. Preto je dôležitá vec, aby rehoľná osoba dobre vedela, čo obsahujú, jaký smysel majú sľuby v tej reholi alebo kongregácii, ku ktorej ona patrí.

Druhy rehoľných sľubov.

50. Či sú rehoľné sľuby všetky jednaké?

Rehoľné sľuby nie sú všetky jednaké. Rozoznávame *slávnostné* a *jednoduché* sľuby. Jednoduché sľuby zasa sú alebo *večné*, alebo *dočasné*, t. j. také, ktoré len na určitú dobu skladáme.

51. Ktoré rehoľné sľuby sú slávnostné?

Tie rehoľné sľuby sú slávnostné, ktoré Cirkev svätá za také vyhlásila.

Vysvetlenie. Tieto sľuby nemenujeme slávnostnými pre slávnostné obrady, v sprievode ktorých sa skladajú. Veď i jednoduché sľuby sa skladajú v sprievode slávnostných obradov. Ďalej jednoduché sľuby priam tak môžu byť večnými, ako slávnostné sľuby. Slávnostnými sú len preto, že ich Cirkev svätá za slávnostné považuje. — Keby rehoľná osoba proti svojim slávnostným sľubom dačo činila, jej skutok nie je len hriešny, ale aj neplatný, na pr. keby do stavu manželského vstúpila, sňatok by bol neplatný.

Slávnostných sľubov nemajú kongregácie, ale len *opravdivé* rehole.

52. Čo sú jednoduché rehoľné sľuby?

Jednoduché rehoľné sľuby sú také sľuby, ktoré Cirkev neuznáva za slávnostné.

Vysvetlenie. Jednoduchými sľubmi zriekneme sa *užívania* práva, slávnostnými ale zriekneme sa nie len užívania, ale i *samého práva*. A preto, kto slávnostné sľuby složí, je Bohu zasvätenou osobou, ako je posvätený na pr. omšový kalich, ktorý už neslobodno na svetské veci upotrebovať. Rehoľná osoba s jednoduchými sľubmi, je podobná na pr. svieci na oltári, ktorú však na

svetské veci upotrebovať nebolo by hriechom s dovolením správcu kostola. — Keby rehoľná osoba proti svojim jednoduchým sľubom dačo činila, zhreší, ale skutok je platný, na pr. keby do stavu manželského vstúpila, sňatok by bol platný, ale bol by svätokrádežou.

53. Čo je potrebné k platnosti hocktorej profesie?

K platnosti hociktorej profesie je potrebné:
a) aby ten, ktorý ju složí, mal zákonitý vek, t. j. pri prvej dočasnej profesii aspoň dokončený šestnásty rok života, pri večnej (či slávnostnej, či jednoduchej) ale vek dvadsiateho-prvého roku tiež dokončený; b) aby bol pripustený príslušným predstavenstvom podľa pravidiel; c) aby predbežne vykonal platný noviciát pre dočasnú profesiu; d) aby profesiu složil bez násilia alebo vážneho strachu, alebo podvodu a síce výslovne (nielen mlčanlivo, ako podjáhen složí pri vysviacke mlčanlivo slávnostný sľub sv. čistoty); e) aby príslušný predstavený prijal profesiu podľa pravidiel buďto osobne, alebo skrz svojho delegáta.

54. Aké sľuby skladajú sa v kongregáciach?

V kongregáciach sa len jednoduché sľuby skladajú. Svätá Cirkev to tak nariadila z príčin, ktoré jej Pán Boh vnuknul.

Rehoľné osoby v kongregáciach po noviciáte najprv len na tri roky složia dočasné sľuby, buďto naraz, alebo s roka na rok; potom môžu byť pripustené v mnohých kongregáciach k večným sľubom. Keby niektorú rehoľnú osobu po treťom roku svojich dočasných sľubov predstavení k večným sľubom nepripustili, môžu jej dovoliť, aby ešte — najviac na tri roky — složila dočasné sľuby. Po šiestom roku dočasných sľubov však musia ju pripustiť k večným sľubom,

keď je toho hodná; keby toho hodná nebola, musia ju prepustiť.

Rehoľná osoba v kongregácii po prvej profesii, ak ju nesložila hneď na tri roky, dvakrát na rok obnovuje sľuby. To je preto tak ustálené, aby sa s roka na rok posilnila v predsavzatí, že sľuby vždy vernejšie chce zachovať. Nie je však povinná sľuby obnovovať; keby v sebe sväté povolanie už necítila, môže sa celkom voľno do sveta vrátiť, keď už pominula tá doba, na ktorú sľuby složila. Ale aj predstavení môžu ju vtedy prepustiť, len nie pre chorobu. (Vid' podrobnejšie v článku Dodatku: „Vylúčenie z rehoľných spoločností“, a).

Večné sľuby si máme považovať, ako odmenu za vernosť preukázanú v zachovaní dočasných sľubov a ako korunu dočasných sľubov.

55. Kedy môžu byť pripustení členovia v rehoľách k slávnostným sľubom?

Členovia rehôľ musia práve tak jednoduchú trojročnú profesiu robiť pred slávnostnou profesiou, ako členovia kongregácií pred jednoduchou večnou. Aj všetko iné z čísla 54. platí vzhľadom na nich.

56. Aké práva a povinnosti majú členovia s dočasnými sľubami?

Členovia s dočasnými sľubmi: a) požívajú tie isté rehoľné a duchovné výhody, taktiež odpustky, ktoré tí s večnou profesiou, a keď zomrú, majú nárok na tie isté zádušné pobožnosti; b) tým istým spôsobom, ako členovia s večnými sľubmi, musia zachovať pravidlá, ale kde jestvuje povinnosť, modliť sa ofícium v chóri, nie sú povinní ofícium súkromne odriekať, keby chór navštíviť nemohli, iba akby boli vo vyšších rádoch, alebo pravidlá by ich k tomu výslovne zaväzovaly; c) nemajú hlasovacieho práva, ani

zvolení byť nemôžu na žiaden úrad, okrem žeby pravidlá výslovne iné ustálily.

57. Či by nebolo lepšie, keby všetky rehoľné osoby bez výnimky večné a slávnostné sľuby skladaly?

Každej duši je to najosožnejšie, k čomu ju Pán Boh povolal, keď sa potom tomu aj s najväčšou vernosťou, veľkodušnosťou a vytrvalosťou venuje.

Vysvetlenie. a) *Slávnostné sľuby* majú väčšiu hodnotu, lebo nimi človek väčšiu obetu prináša i väčšej stálosti dosiahne v dokonalosti. Rehoľnej osobe ale treba si pomyslieť, že dary Ducha Svätého sú rozličné. I preto len to nám opravdive osoží, keď povďačne prijmem a využijeme ten dar, ktorý nám Duch Svätý dal. To je aj našou povinnosťou. Keby sme to nečinili, by sme boli nestáli v dobrom a nič nie je nebezpečnejšieho, ako takáto nestálosť. Keď ktosi túži po takej dokonalosti, ku ktorej nie je povolaný, nech ten cit považuje za diablové pokušenie. Je pravda, že Pán Boh niekedy duše aj na väčšiu dokonalosť povoláva a vtedy môže s dovolením Svätého Otca do prísnejšej rehole, alebo kongregácie prestúpiť. Často ale je túžba po prísnejšej reholi alebo kongregácii len pokúšením, ktorým zlý duch už mnohé duše olúpil o sväté povolanie a sviedol ich, tak že konečne zanechali rehoľný stav a navrátili sa do sveta, kde im potom veľa nebezpečenstva hrozilo.

Ináč aj z toho máme osoh, keď nás Pán Boh len na menšiu dokonalosť povolal, lebo aj v menej prísnej reholi alebo kongregácii môžeme si väčšie zásluhy získať, keď s väčšou horlivosťou svoje povinnosti plníme.

b) Aj to nám osoží, že nás *neprípustia* zaradiť k večným sľubom. Veď takto: 1. častejšie máme

príležitosť, dobrovoľne svoju obetu obnoviť (pri obnovení sľubov); 2. vieme, že keby sme sa ľahostajnými stali, by nám nedovolili obnoviť sľuby; toto povedomie však udržuje nás v horlivosti.

Nech však rehoľná osoba nemyslí, že *pochybujú v jej povolaní* a preto ju nepripustia hneď po noviciáte k večnej profesii. Veď rehoľná spoločnosť ju preto prijala, aby ju, ak len možno, až do smrti podržala; preto jej aj zaľdelila vhodné pôsobenie.

P o z n á m k a. Treba však vedieť, že by sme sa previnili, akby sme *bez dovolenia predstavených* obnovili sľuby. Ale aj vtedy by sme zle urobili, keby sme ich neobnovili, ak nám to predstavení dovoľia. — Keby rehoľná osoba s dočasnými sľubmi *súkromne* večné sľuby složila, bolo by to neplatné, lebo rehoľa alebo kongregácia neprijme jej sľuby za večné. Výnimkou je večný sľub svätej čistoty, ktorý (podľa rady duchovného otca) hocikto, aj svetský človek môže složiť. K tomu netreba, aby tento sľub nejaká rehoľa alebo kongregácia prijala. Kto tento sľub, milosťou Božou povzbudený složí, nadobudne si väčšej stálosti, oduševnenosti a horlivosti a skutky jeho majú väčšiu zásluhu.

O ctnosti svätej chudoby, čistoty a poslušnosti.

58. Či je rozdiel medzi sľubom a ctnosťou svätej chudoby, čistoty a poslušnosti?

Medzi sľubom a ctnosťou svätej chudoby, čistoty a poslušnosti sú viaceraké rozdiely a rehoľnej osobe je treba tieto rozdiely poznať.

59. Čo je prvý rozdiel medzi sľubom a ctnosťou?

Prvý rozdiel medzi sľubom a ctnosťou je toto: *Sľubom* sa niečoho zriekame na čas alebo na vždy a tým vstupíme do nezmeniteľného stavu; *ctnosťou* ale vykoreňujeme svoje neporiadne náklonnosti.

Vysvetlenie. Sľub je teda *prostriedkom*, ctnosť ale *cieľom naším*, t. j. preto skladáme sľuby, aby sme si istejšie a ľahšie mohli osvojiť ctnosti. Preto ctnosť je už aj v tomto ohľade cennejšia, ako sľub. Jakou prevrátenosťou by to teda bolo, keby sme po profesii ľahostajnejší a menej dokonalí boli v osvojení ctnosti, ako mnohí svetskí kresťania!

60. Čo je druhý rozdiel medzi sľubom a ctnosťou?

Druhý rozdiel medzi sľubom a ctnosťou je: Sľub nás síce zaväzuje aj ctnosť vykonávať, sám v sebe ale nepožaduje viac urobiť, ako sme povinní pod tŕachou hriechu. Naproti tomu v ctnosti môžeme sa stať vždy dokonalejšími. Dobrá a horlivá rehoľná osoba je iba tá, ktorá vždy pokračuje v ctnosti.

Vysvetlenie. Na pr. sľub svätej chudoby vyžaduje, aby sme bez dovolenia predstavenstva žiadnej veci neupotrebovali; to je ale ovšem

ctnostné. Avšak je to iba prvý stupeň ctnosti chudoby, lebo ona má aj nepočetné vyššie stupne. Tak dokonalejšie sa cvičí v ctnosti sv. chudoby, kto nielen neupotrebuje nič bez dovolenia predstavenstva, ale aj je spokojný s tým, čo mu rehoľná spoločnosť poskytuje; ešte dokonalejšie pestuje túto ctnosť ten, ktorý radostne znáša prípadné postrádania (viď číslo 117.) Vôbec, ak sľuby nielen navonok, ale aj vnútorne zachováme, už sa cvičíme aj v ctnosti.

61. Čo je tretí rozdiel medzi sľubom a ctnosťou?

Tretí rozdiel medzi sľubom a ctnosťou je: Zachovávanie sľubov pomáha nám dosiahnuť ctnosť, táto zasa pomáha nám zachovať sľuby.

V y s v e t l e n i e. Ctnosť je totižto základom sľubov, a preto keby sme sa necvičili v ctnosti, nezachovali by sme ani sľuby. Kto je teda ľahostajný v ctnosti, pomaly zruší i svoje sľuby.

Na pr. sotva by zachoval sľub sv. chudoby cez dlhší čas ten, ktorý však navonok neužíva ničoho bez dovolenia predstavenstva, vnútorne ale túžil by dobrovoľne po lepších veciach a nebol by spokojný s tým, čo mu rehoľná spoločnosť poskytuje.

62. Čo je štvrtý rozdiel medzi sľubom a ctnosťou?

Štvrtý rozdiel medzi sľubom a ctnosťou je: Proti ctnosti sa môže ktosi prehrešiť bez toho, že by tým aj sľub prestúpil, kto ale svoj sľub prestúpi, ten prehreší sa i proti ctnosti.

V y s v e t l e n i e. Ved' v ctnosti treba sa cvičiť najsamprv tým, čo sľub vyžaduje, to však tvorí iba jeden stupeň ctnosti, teda len čiastku toho, čo vyžaduje sľub, čo patrí k ctnosti. Nasledovne môže sa kto prehrešiť proti takému skutku ctno-

sti, ktorý sa sľubom nevyžaduje, na pr. dobrovoľnou netrpezlivosťou v znášaní chudoby.

63. Či rehoľná osoba, ktorá už složila sľuby, má len tie povinnosti, čo sú v samých sľuboch obsažené?

Rehoľná osoba, ktorá už složila sľuby, má nie len tie povinnosti, čo sú v samých sľuboch obsažené, lebo keď ktosi profesiu složí, stane sa členom nejakej rehole alebo kongregácie a ako člen tejto spoločnosti zaväzuje sa, že *sa podriadi predstaveným a pravidlám*, hoci toto sľubom poslušností i zvlášť sľubuje.

Vysvetlenie. Profesia je smluvou, ktorou sa darujeme, obetujeme tej rehole alebo kongregácii, ktorej členmi sa staneme. Touto svojou obetou zriekneme sa všetkých práv, ktoré nad svojou osobou a nad svojimi skutkami máme, a to z lásky k Pánu Bohu, aby nás v smysle pravidiel upotrebovali v kláštore tak, ako chcú. Sľuby obsahujú len najhlavnejšie povinnosti, ktoré z tejto obety nasledujú; všetko iné podrobnejšie určia: svätá reguľa, pravidlá a predstavení. — Napokon profesiou rehoľná osoba stane sa duchovným bratom alebo duchovnou sestrou v rehoľnej spoločnosti a tak, ako brat alebo sestra má tiež svoje povinnosti. — Konečne profesiou zanechá svoju pokrevnú rodinu, takže ju odteraz už nemiluje prirodzenou, ale len nadprirodnou láskou.

64. Či aj novíci a všetci, čo ešte sľuby neskladali, majú v kláštore dajaké povinnosti?

Áno, novíci a všetci, čo ešte sľuby neskladali, majú zvlášť *trojaké povinnosti* v kláštore. Tieto povinnosti nevzťahujú sa však na sľuby, ale tým viacej na ctnosti sľubov.

Vysvetlenie. Novic ešte nesložil sľuby a preto, keby sa prehrešil oproti svätej chudobe,

čistote alebo poslušnosti, zhreší síce, ale tým svätokrádež nespácha.

Čo sa ale týka *snahy po dokonalosti a cvičenia sa v rehoľných ctnostiach*, v tom ohľade *pred Pánom Bohom* nie je žiadneho rozdielu medzi novícom a sľubmi zaviazaným členom rehole alebo kongregácie. Obidvaja sa majú jednako vynasnažovať dosiahnuť dokonalosť a cvičiť sa v rehoľných ctnostiach, hoci z rozličnej príčiny. Sľubmi viazanej osobe je to treba pre sľuby, novícomi ale preto, že sa pripravuje sľuby skladať. Novíc si má založiť základ dokonalosti, ktorú musí po profesii dosiahnuť. Stálosť a vernosť v plnení sľubov je darom, ktorým Pán Boh odmeňuje horlivosť, ktorou sa rehoľná osoba v noviciáte na profesiu pripravovala.

65. Čo je prvou povinnosťou novíca?

Prvou povinnosťou novíca je, *chovať sa podľa svojho povolania a nič takého neučiniť, prečo by povolanie stratiť mohol, alebo kláštor opustiť musel.*

66. Čo je druhou povinnosťou novíca?

Druhou povinnosťou novíca je, *horlivo učiť sa náuku o rehoľnom živote a osvojiť si sväté obyčaje tohoto života*, najmä tie, ktoré sa týkajú troch rehoľných sľubov (viď číslo 5.).

67. Čo je treťou povinnosťou novíca?

Treťou povinnosťou novíca je, *zachovávať pravidlá a poslúchať predstavených.*

Vysvetlenie. To je preto jeho povinnosťou, lebo keď do kláštora vstúpil a ho tam prijali, mlčky uzavrel smluvu s rehoľou alebo kongregáciou. Keď totižto prosil o prijatie, ponúkal sa reholi alebo kongregácii, chcel sa jej darovať. Nakoľko ho ale prijali za člena rehoľnej rodiny,

má nie len práva, ale aj povinnosti, ako člen hociktorej rodiny.

Novíc najmä vzhľadom na poslušnosť je podobný osobe sľubmi viazanej a preto aj novíc je povinný všetko zachovať, čo povieme o ctnosti poslušnosti.

.

Druhá časť.

O REHOĽNÝCH SĽUBOCH ZVLÁŠŤ.

Hlava prvá.

O rehoľnej chudobe.

Prvý článok.

SĽUB CHUDOBY.

I. Oddiel.

Predmet a obsah sľubu chudoby.

68. Čoho sa zriekneme sľubom chudoby?

Na túto otázku nemožno všeobecne platnú odpoveď dať, lebo sľub chudoby v jednej reholi alebo kongregácii viac požaduje, ako v inej. To nie je tak preto, ako keby v jednej reholi alebo kongregácii viac horlivosti bolo, ako v druhej; môže to tak byť aj pre rozličné ciele a rozličné pôsobenie rehoľných spoločností atď. a preto pravidlá jednotlivých rehoľných spoločností určia, čo v nich požaduje sľub chudoby.

69. V čom pozostáva podstata sľubu chudoby?

Podstata sľubu chudoby pozostáva v tom, že zriekneme sa k vôli Bohu *práva vlastníctva a každého užívania práva vlastníctva*, alebo aspoň užívania tohoto práva.

70. Čo pôsobí právo vlastníctva?

Právo vlastníctva pôsobí, že si môžeme dajakú pozemskú vec osvojiť a držať za svoju.

Vysvetlenie. Členovia *rehôľ* zrieknu sa *slávnostným sľubom chudoby všetkého práva vlastníctva a každého užívania a vykonávania*

tohoto práva. Preto bez povolenia Svätej Stolice nič nemôžu mať, ani si nič nadobudnúť, ani dary alebo dedictva prijať. Trebársaké majetky im hociktorým spôsobom pripadnú po slávnostnej profesii, všetky patria reholi alebo — ak rehoľa nesmie mať ímania — Svätej Stolicí.

Behom dvoch mesiacov pred slávnostnou profesiou musia si s *majetkom poriadky porobiť* a ich odstúpiť, komu chcjú. Skôr to nemôžu urobiť. *Rehol'nice* tieto poriadky iba s povolením miestneho Ordinariusu alebo — ak je kláštor predstavenému z mužskej rehole podriadený — s povolením tohoto môže *zmeniť*.

71. Čo pôsobí užívanie práva vlastníctva?

Užívanie práva vlastníctva pôsobí, že môžeme *voľno a neodvisle rozhodovať* s nejakou pozemskou vecou, ktorá má peňažitú cenu.

Vysvetlenie. Kto v kongregácii jednoduché sľuby složí, zriekne sa všetkého *užívania* práva vlastníctva, ale *právo vlastníctva* i naďalej si podrží. A preto členovia kongregácie i po profesii ostanú majiteľmi svojho majetku, ba môžu si nadobudnúť aj nové majetky, na pr. z pozostalosti. Čo však nadobudnú účinkovaním v kongregácii, to nenadobudnú sebe, ale kongregácii.

Nesmú ale *spravovať* svoj majetok, ani *upotrebovať* alebo *užívať* dôchodky z majetku. Preto musia pred prvou profesiou dakoho ustanoviť na spravovanie svojho majetku; musia si aj poriadky porobiť, že načo sa má ich majetok upotrebovať a kto ho má užívať. Nie sú však povinní odstúpiť užívanie svojho majetku kongregácii. Ženská kongregácia akiste môže od svojich novícok žiadať veno, ináč ale má celkom ich slobodnej vôli ponechať, aké poriadky si chcú s majetkom porobiť.

Tieto poriadky môžu však neskôr, keď treba, aj *zmeniť*, ale len s dovoľením generálneho pred-

staveného. Toto dovolenie nebolo by platné, keby člen kongregácie v tom smysle zmenil svoje už raz porobené poriadky, žeby odstúpil kongregácii spravovanie alebo užívanie značnej čiastky svojho majetku.

Keby však sľuby stratily platnosť, *zrušia sa* i poriadky, ktoré si člen kongregácie vo veciach majetku porobil.

Keby člen kongregácie *po profesii* nejaký majetok dostal, s tým si má práve tak poriadky porobiť, ako s majetkom pred profesiou.

Člen kongregácie má pred prvou profesiou urobiť *testament*. Po profesii testament urobiť alebo ho meniť je možno iba s dovolením Svätého Otca. V súrnych prípadoch stačí však k tomu dovolenie generálneho alebo provinciálneho predstaveného, ba i miestneho predstaveného, keby času nebolo.

Člen kongregácie po profesii nemôže svoj majetok nikomu *bez vymáhrady* darovať, dokiaľ žije.

Predpisom štátnym, ktoré sú ustálené vo veciach majetkových, môže člen kongregácie s dovolením predstavených vyhovieť.

72. Čo je v kongregáciach obyčajne predmetom sľubu chudoby?

V kongregáciach sú obyčajne predmetom sľubu chudoby:

a) Všetky veci a majetky, ktoré nepatria jednotlivým členom, zvlášť majetky kongregácie alebo domu;

b) všetko, čo člen kongregácii daroval alebo odstúpil na pr. výbava, lebo člen nemôže tieto veci svojimi nazývať, keď ich už kongregácia prevzala;

c) každý dar, či už ako odmena, alebo almužna z povďačnosti alebo dobroprajnosti obdržaný, patrí kláštoru;

d) všetko, čo kto dostane za svoju prácu a pilnosť, keď to má peňažitú cenu;

e) konečne aj tie veci sú predmetom sľubu chudoby, ktoré rehoľnej osobe patria, lebo len s dovolením predstavených smie *užívať právo vlastníctva*.

P o z n á m k a. Rehoľná osoba má si teda dve veci hlboko do srdca vstúpiť: 1. veľmi sa má chrániť proti úkladom hrabivosti, aby si nijakú vec za svoju nepovažovala; 2. keď jej úrad vyžaduje vedenie účtov a súčtovanie, nech je v tom čo najsvedomitejšia.

Prestúpenie sľubu chudoby.

73. Čím sa prehreší rehoľná osoba proti sľubu chudoby?

Rehoľná osoba prehreší sa vo všeobecnosti proti sľubu chudoby, keď si hocičo osvojí, čo je predmetom tohoto sľubu, alebo, keď nad dačím rozhoduje tak, ako by to bolo jej vlastnosťou, t. j. keď tým rozhoduje bez súhlasu predstaviteľných.

74. Koľkými spôsobami sa môže rehoľná osoba po sľuboch prehrešiť proti sľubu svätej chudoby?

Rehoľná osoba po sľuboch zvlášť deviatimi spôsobami môže sa prehrešiť proti sľubu svätej chudoby, a to: 1. keby čosi ukradla; 2. keby si hocijakú vec zadržala; 3. keby čosi darovala, alebo do daru prijala; 4. keby čosi kúpila, predala, alebo zamenila; 5) keby požičala, alebo si vypožičala; 6. keby neupotrebovala na predpísaný cieľ, ale na iný; 7. keby dačo skazila, alebo skaziť nechala; 8. keby čosi do iného kláštora so sebou vzala; 9. keby so svojim majetkom hociako rozhodovala bez dovolenia predstavených.

P o z n á m k a. Avšak to všetko — okrem prvého prípadu — je iba vtedy hriechom, ak sa to stane bez dovolenia predstavenstva.

75. Vysvetli nám prvý prípad!

Rehoľná osoba po sľuboch prehrešila by sa proti sľubu svätej chudoby, keby dačo ukradla blížnemu, lebo tým by prestúpila VII. Božie prikázanie. Prehrešila by sa aj vtedy, keby dačo pre seba alebo pre druhého vzala, čo patrí kláštoru. V tomto prípade by bol hriech ešte väčší, keby

sa vec osvojená užívaním skazila. Okrem toho ukradnúť dačo kláštora je svätokrádežou.

76. Vysvetli druhý prípad!

Rehoľná osoba po sľuboch prehrešila by sa proti sľubu chudoby, keby si zadržala dačo bez dovolenia či u seba, či u iných; zvlášť, keby si to zadržala tak, akby bola pánom nad tým, na pr. keby to pred predstavenými uschovala, aby jej to nemohli vziať.

77. Vysvetli tretí prípad!

Rehoľná osoba po sľuboch prehrešila by sa proti sľubu svätej chudoby, keby darovala bez dovolenia hocičo, hocikomu a bárs kde; taktiež, keby za dar prijala hocičo, od hocikoho a hocikde. Výnimečne len vtedy by smela bez dovolenia predstavených čosi prijať, keby múdro mohla dovolenie predpokladať a pritom by si i umienila dodatočne ich dovolenie si vyprosiť. K zadržaniu daru je ich dovolenie na každý pád potrebné. Dovolenie môžeme zvlášť vtedy predpokladať, keby sme mali dačo pre rehoľnú spoločnosť alebo v jej mene prijať, najmä, keď je predstavený vzdialený. Ba prehrešili by sme sa proti láske, keby sme dar dobrovoľne odvrhli, lebo tým by sme olúpili kongregáciu o vec, ktorú jej poskytujú. Dary, ktoré osobne dostávame, musíme odovzdať predstaveným; oni však upotrebujú ich pre kongregáciu. Výnimkou sú iba tie veci, ktoré sľub chudoby prípadne dovoľí mať rehoľným osobám.

P o z n á m k a. Rehoľné osoby so sľubmi, čo žijú často oddelené od svojho kláštora, môžu dať almužnu chudobným, ďalej aj darovať čosi z povďačnosti za preukázanú im dobrotu, môžu aj dávať malé dary na náboženské ciele. Pre takéto prípady dostávajú všeobecné dovolenie od svojich predstavených.

78. Vysvetli štvrtý prípad!

Prehreší sa proti sľubu chudoby, kto predá, kúpi alebo zamení svojvoľne hocijakú vec, čo patrí rehoľnej spoločnosti. Prehrešil by sa i vtedy, keby to robil na osoh kláštora, alebo keby to nekúpil alebo nepredal tak, ako to predstavení výslovne ustanovili.

79. Vysvetli piaty prípad!

Prehreší sa proti sľubu svätej chudoby, kto čosi požičia alebo vypožičia si bez dovoľenia. Pritom je všetko jedno, či odstúpi inému i právo vlastníctva, na pr. keby peniaze požičal, alebo či vec len na upotrebovanie požičia, lebo aj v tomto prípade by zachádzal s vecou tak, ako by nemu patrila. Hriech je však menší, keď sa vec dáva len na upotrebovanie, iste len vtedy, keď je zabezpečené, že sa aj navráti. Chyba je ešte menšia, keď členovia tej istej spoločnosti si veci medzi sebou požičávajú; ba žiadnou chybou by to nebolo v takej spoločnosti, kde by to bolo obyčajou.

P o z n á m k a. Pri požičaní menších vecí máme sa chrániť od dvoch chýb. Jedna chyba by bola, keby sme boli ľahkomyselnými. Druhá by bola, keby sme boli malicherní alebo tvrdí. Na pr. keď spolučlen prosí o niečo, máme predpokladať v duchu kresťanskej lásky, že má na to dovoľenie; urazili by sme ho, keby sme sa spytovali na to bez dostatočnej príčiny.

Zakázané je rehoľným osobám bez určitého dovoľenia prevziať opateru dajakej veci alebo za ňu ručiť. Neprotiví sa ale nijako sľubu svätej chudoby peniaze alebo iné veci prijať tým cieľom, že ich rozdelíme podľa úmyslu a úpravy dobrodinca. Stanovy však môžu predpísať, aby sme aj v tomto prípade prosili predstavených o dovoľenie na prijatie peňazí a zvlášť na ich zadržanie.

80. Vysvetli šiesty prípad!

Prehreší sa proti sľubu svätej chudoby, kto upotrebuje dáku vec na iný cieľ, ako to predstavení ustálili. Lebo by zachádzal s vecou, akoby bol jej majiteľom. Rehoľné osoby majú si zvlášť zapamätať, že keď majú dajaký úrad, alebo keď cestujú, nesmú peniaze upotrebovať na iné, len na to, načo im dané boly. Zbytok musia vrátiť predstaveným.

81. Vysvetli siedmy prípad!

Prehreší sa proti sľubu svätej chudoby, kto čosi dobrovoľne skazí alebo z nedbalosti skaziť nechá. Ba tá rehoľná osoba, ktorej sú sverené kuchyňa, komora, pracovne a podobné, môže sa tiež ťažko prehrešiť, lebo je povinná mať zvláštnu starosť o tie veci. Ale i ostatní členovia sú povinní pozor dávať na všetko, čo im dá spoločnosť na upotrebenie, lebo patrí to Bohu. Aké pohoršlivé by to bolo, keby sme menej šetrili veci v kláštore Bohom nám sverené, ako vo svete svoje vlastné!

82. Vysvetli ôsmy prípad!

Prehreší sa proti sľubu svätej chudoby, kto preložený z jedného kláštora do druhého viac si vezme so sebou, ako predstavení alebo zákonitá obyčaj dovoľia.

85. Vysvetli deviaty prípad!

Rehoľná osoba nemôže užívať žiadneho práva vlastníctva. Dokiaľ sú jej sľuby platné, nemôže ani spravovať, ani užívať svoje osobné majetky, alebo ich dôchodky bez dovolenia predstavených.

84. Ako majú predstavení zachovať sľub svätej chudoby?

Predstavení majú ohľadom sľubu svätej chudoby dvojaké povinnosti, a to voči sebe a voči svojim poddaným.

a) Povinnosti predstavených voči sebe sú: Predstavení skladali ten istý sľub svätej chudoby, ako ich poddaní, preto čo sa ich osoby týka, aj tie isté povinnosti majú, ako poddaní. Nemôžu teda majetky spoločnosti tak spravovať a upotrebovať, akby im patrily, ale majú sa považovať ako nástroje vyššej vrchnosti a ich spravovať v smysle rehoľných predpisov. Keby sa proti tomu prehrešili, ich hriech by bol dvojnásobným, lebo nielen osobne by zhrešili, ale pohoršili by aj poddaných. Ale zachovaním sľubu svätej chudoby zasa dvojnásobnú zásluhu si získajú.

b) Čo sa poddaných týka, prehrešili by sa predstavení proti sľubu svätej chudoby, keby dovolili poddaným čosi, čo nemajú právo dovoliť. V tom páde by ich dovolenie bolo neplatné. Okrem toho prehrešili by sa predstavení aj vtedy, keby trpeli, žeby poddaní prestupovali sľub svätej chudoby, hoci by ich v tom prekaziť mohli.

85. Kedy je hriech proti sľubu svätej chudoby ťažký?

Keď ide o veci, patriace kláštoru, hriech proti sľubu svätej chudoby bol by iste ťažkým, akby rehoľná osoba učinila škodu do tridsať korún (v zlatej valute) alebo vyše. Keby škodu učinila jednotlivým osobám alebo nejakej rodine, by bol hriech ťažkým, akby vec takú cenu mala, že by z nej tá istá osoba alebo rodina mohla sa cez jeden deň podľa stavu svojho vyživiť.

86. Kedy by bola rehoľná osoba povinná zapríčinenú škodu pod ťarchou ťažkého hriechu vynahradiť?

Rehoľná osoba bola by povinná zapríčinenú škodu pod ťarchou ťažkého hriechu vynahradiť, keď ju dobrovoľne (či krádežou, či inak) učinila a keby bola ňou ťažký hriech spáchala.

P o z n á m k a. Škodú kláštoru zapríčinenú môže vynahradiť alebo zo svojho majetku, alebo mimoriadnou prácou, keď je takej schopná. Keby nemohla škodu nijak vynahradiť, musela by predstavených poprosiť, aby jej vynahradenie škody odpustili.

III. Oddiel.

O dovolení, ktoré prekasí priestupky proti sľubu svätej chudoby a o zákonitej obyčaji.

O d o v o l e n í.

87. Či sa neprotiví sľubu svätej chudoby užívať dovolenie?

Sľubu svätej chudoby neprotiví sa užívať dovolenie, lebo veď rehoľná osoba, ktorá podľa dovolenia predstavených upotrebuje nejakú vec, neužíva ju neodvisle od vôle predstavených.

88. Či sa nijaké dovolenie neprotiví sľubu svätej chudoby?

Nezákonité dovolenie protiví sa sľubu svätej chudoby.

P o z n á m k a. Nasledujúca náuka vzťahuje sa nielen na sľub svätej chudoby, ale aj na sľub poslušnosti.

89. Jaké môže byť dovolenie?

Dovolenie môže byť platné a neplatné, múdre a nemúdre, slovom a mlčanlive dané, zvláštne a všeobecné, konečne môže byť aj predpokladané.

90. Kedy je dovolenie platné a kedy je neplatné?

Dovolenie je platné, keď predstavený má právo dovolenie dať; neplatné je, keď predstavený nemá to právo.

91. Čo máme vedieť o neplatnom dovolení?

O neplatnom dovolení máme vedieť, že predstavený, keď také dovolenie dá, prehreší sa proti sľubu svätej chudoby; taktiež i poddaný prehreší sa, keď vie, že je dovolenie neplatné, a predsa ho užíva.

Neplatné je i dovolenie klamstvom alebo falšou vynútené, a kto ho užíva, prestúpi sľub svätej chudoby.

92. Kedy je dovolenie múdre a kedy je nemúdre?

Dovolenie je múdre, keď sa dá z oprávnených príčin; nemúdre je, keď sa dá z neoprávnených príčin.

93. Čo máme vedieť o nemúdrom dovolení?

O nemúdrom dovolení máme vedieť, že neprehreší sa proti sľubu svätej chudoby ani predstavený, ktorý dá nemúdre dovolenie, ani poddaný, ktorý ho užíva; ale oba prehrešia sa proti ctnosti chudoby. Takéto dovolenie je síce platné, ale nesmie sa ani dať, ani užívať. Veď podľa slov sv. Pavla moc je predstaveným daná „na budovanie a nie na rúcanie“ (II. Kor. 13, 10). Správne dovolenie musí byť teda nielen platné, ale aj múdre.

V y s v e t l e n i e. Vôbec zakázané je predstaveným kupovať či osobne, či cestou svojich poddaných zbytočné veci, stroje zábavné alebo domáce, ktoré nezodpovedajú duchu pravidiel.

Zakázané je im to i vtedy, keby tým usporili niečo, keďže rehoľná osoba sľubuje nie sporivosť, ale chudobu.

94. Kedy je dovolenie slovom dané?

Dovolenie je slovom dané, keď sa predstavený určite osvedčuje, že dovolí niečo.

95. Čo máme vedieť o ústnom dovolení?

O ústnom dovolení máme vedieť, že ono je na každý pád najistejšie, ale len, keď je spolu aj platné a múdre.

**96. Kedy dáva predstavený mlčanlivo dovo-
lenie?**

Predstavený dáva mlčanlivo dovoľenie, keď nezabráni, o čo prosíme, alebo keď sa mlčanlivé dovoľenie už obsahuje v ústnom dovoľení. Na pr. keby mi rozkázal predstavený niečo kúpiť, tým by mi už aj mlčanlivo dovolil na to potrebné peniaze vydať.

97. Kedy môže rehoľná osoba spokojne užívať mlčanlivo dané dovoľenie?

Rehoľná osoba vtedy môže mlčanlivo dané dovoľenie spokojne užívať, keď múdro môže predpokladať, že ozaj jestvuje (viď číslo 102), a keď nikto nevykladá falošne užívanie tohoto dovoľenia.

**98. Kedy je dovoľenie zvláštne a kedy je vše-
obecné?**

Dovoľenie je zvláštne, keď ho dáva predstavený jednotlivým osobám a na jednotlivé prípady; všeobecné je, keď ho dáva viacerým na jeden prípad, alebo jednej osobe na viac prípadov.

99. Čo treba vedieť o všeobecnom dovoľení?

O všeobecnom dovoľení treba vedieť, že je ono bez pochyby oprávnené; zakázané by bolo iba vtedy, keby disciplínu kazilo.

**100. V čom pozostáva predpokladané dovo-
lenie?**

Predpokladané dovoľenie pozostáva v tom, že si myslíme, že by nám predstavený dal dovoľenie, keby sme ho oň poprosili.

**101. Čo treba vedieť o predpokladanom dovo-
lení?**

O predpokladanom dovoľení treba vedieť, že je ono často podozrivé. Ba bolo by aj neplatné, keby

sme pre neporiadne náklonnosti predpokladali dovolenie, alebo keby sme vedeli, že predstavený by dal dovolenie iba vtedy, keby sme ho o to poprosili. Keby však ktosi dobromyseľne predpokladal dovolenie a podľa toho by činil, neprehrešil by sa, aspoň vtedy nie, keby vôbec nebolo možno alebo len veľmi ťažko požiť predstavených o dovolenie. Ba aj museli by sme predpokladať a užívať dovolenie, akby sme boli presvedčení o tom, že by si predstavený i sám prijal, aby sme predpokladali dovolenie, na pr. preto, aby sme nepremeškali dákú dobrú príležitosť (viď číslo 77.).

102. Čo máme robiť, aby sme dovolenie dobromyseľne predpokladali?

Aby sme dovolenie dobromyseľne predpokladali, máme všetku samolásku odstrániť, úprimne si predstaviť vôľu predstaveného a potom robiť presne to, o čom si myslíme, že by nám to predstavený v tom prípade rozkázal. Keby sme sa aj dozvedeli potom neskôr, že sme sa pomýlili, Pána Boha sme predsa neobrazili.

O o b y č a j i.

103. Čo je obyčaj?

Obyčaj vôbec je dajaký nepísaný zvyk. V spoločnostiach nastanú a rozšíria sa behom času zvyky, ktoré alebo vysvetlia alebo zmenia niektoré body pravidiel. Obyčaj zákonite uvedená platí práve toľko, ako pravidlá. Môže teda čosi zabrániť, alebo dovoliť. Neoprávnená obyčaj však nemá nijakej platnosti.

104. Kedy je obyčaj oprávnená?

Obyčaj je oprávnená, keď:

- a) je múdra;
- b) keď sa chová podľa nej väčšia časť spoločnosti, nie len jednotliví členovia;

c) keď už dlhší čas trvá (aspoň 40 rokov) a predstavenstvo neohradzuje sa proti nej.

V y s v e t l e n i e. Obyčaj, ktorú len podriadený predstavený schváli, riadne je len zneužívaním a kto podľa nej robí, zhreší.

Niekedy nesprávne nastane obyčaj; možno, že aj predstavení pochybili, keď ju trpeli, predsa však môže taká obyčaj oprávnená byť, keď už dlhší čas trvala a keď sa ňou väčšie zlo prekazí. Takéto obyčaje nastaly v mnohých rehoľách a kongregáciach ohľadom niektorých pravidiel.

Druhý článok.

O CTNOSTI SVÄTEJ CHUDOBY.

I. Oddiel.

O povinnostiach, pochádzajúcich z ctnosti svätej chudoby.

105. V čom pozostáva ctnosť svätej chudoby?

Ctnosť svätej chudoby pozostáva v tom, že srdce kresťana nepridržiava sa tuzemského majetku.

106. Či je rehoľná osoba povinná cvičiť sa v ctnosti svätej chudoby?

Rehoľná osoba je povinná cvičiť sa v ctnosti svätej chudoby, lebo sľub ju k tomu zaväzuje. Ale môže sa prehrešiť proti ctnosti svätej chudoby bez toho, že by sa prehrešila spolu i proti sľubu svätej chudoby.

107. V koľkých prípadoch môže sa prehrešiť rehoľná osoba proti ctnosti svätej chudoby bez toho, že by sa tým prehrešila i proti sľubu svätej chudoby?

Rehoľná osoba v troch prípadoch môže sa prehrešiť proti ctnosti svätej chudoby bez toho, že

by sa tým prehrešila i proti sľubu svätej chudoby, a to:

a) keď pestuje v sebe zármutok alebo žiadosti, ktoré sa protivia ctnosti svätej chudoby;

b) keď má nezriadenú náklonnosť k dakej veci;

c) keď užíva zbytočné veci.

108. Prečo je to priestupkom, keď rehoľná osoba pestuje v sebe zármutok alebo žiadosti ctnosti svätej chudoby protiviace?

Preto je to priestupkom, keď rehoľná osoba pestuje v sebe zármutok alebo žiadosti ctnosti svätej chudoby protiviace, lebo zarmucuje sa pre také veci, ktoré už Pánu Bohu darovala, alebo žiada si veci, ktorých sa z lásky k Bohu zriekla, alebo dobrovoľne žiada si veci, ktoré jej nedajú a ktoré sa s jej sľubom nesrovnávajú.

P o z n á m k a. Keby rehoľná osoba prestúpila X. Božie prikázanie, prehrešila by sa tým aj proti sľubu svätej chudoby, lebo kto žiadosťou zhreší, práve tak sa previní, ako ten, kto zhreší skutkom.

109. Jakých vecí by sa mohla rehoľná osoba obyčajne nezriadene pridržať?

Rehoľná osoba by sa mohla obyčajne nezriadene pridržovať takých vecí, ktoré dostáva na upotrebovanie. Nie je to hriechom, že tieto veci má alebo upotrebuje, ale to, že sa k nim nezriadenu láskou chová. Čím menšia je vec, tým poľutovania hodnejšie je pridržovať sa jej.

V y s v e t l e n i e. Preto neponechávajú ľahko v nijakej dobre zriadenej reholi alebo kongregácii členom to, načo ešte majú právo vlastníctva, na pr. peniaze.

110. Kedy prehreší sa rehoľná osoba užívaním zbytočných vecí?

Rehoľná osoba prehreší sa užívaním zbytočných vecí, keď upotrebuje nepotrebné veci alebo primerane svojmu stavu prídrahé. Či je niečo zbytočné, či drahé, alebo nie, o tom nemá rehoľná osoba rozhodnúť, ale to obyčajne ustália pravidlá a predstavení.

111. Najmä k čomu zaväzuje ctnosť chudoby rehoľné osoby?

Ctnosť chudoby najmä k tomu zaväzuje rehoľné osoby, aby spoločný život viedly. Spoločným životom môžu získať mnoho zásluh.

112. V čom pozostáva kláštorný spoločný život?

Kláštorný spoločný život pozostáva v tom, že každý člen, aj predstavení musia byť spokojní s tým jedlom, rúchom, bytom atď., ktoré dostanú; nesmie sa pripustiť v tom žiadna výnimka, výhoda, alebo dišpenzácia, iba keby to vážna príčina požadovala.

Vysvetlenie. Ducha kláštorného chráni najmä spoločný život. Preto predstavení sú povinní spoločný život starostlivo a pevnou rukou udržiavať; poddaní však majú tiež veľa horlieť za zachovávanie spoločného života. Treba predsa upozorniť na dve veci a síce:

a) predstavení len vtedy môžu vyžadovať zachovávanie spoločného života, keď sa o každého člena slušne postarajú;

b) neprotiví sa spoločnému životu výnimky robiť, keď treba, o čom rozhodne predstavený.

113. Čo škodí najviac spoločnému životu?

Spoločnému životu a spolu i rehoľnej chudobe najviac škodí, keď členovia majú peniaze.

V y s v e t l e n i e. Rozumieť treba peniaze, čo má rehoľná osoba či už zo svojho majetku, či už z iného prameňa, na pr. od rodičov, keď jej predstavení dovoľia peniaze voľne upotrebovať. Takým neporiadkom skazí sa rehoľný duch, mimo toho i svornosť a tým trpí aj dobrý príklad, ktorý si majú členovia navzájom preukazovať.

Predstavený prehrešil by sa i proti sľubu, keby nechcel odvolať nesprávne dovoľenie, alebo keby dal pravidlám protiviaci sa dovoľenie.

II. Oddiel.

114. Ako má rehoľná osoba rozhodovať so svojím majetkom?

Rehoľná osoba tak má rozhodovať so svojím majetkom, že podľa rady evanjelia dá svoje majetky chudobným, t. j. na bohumilé, dobré skutky. Najprv navráti všetko, čo azda dlhuje dakomu; potom vyhovie k verejnému povznášaniu z lásky a z povďačnosti povinnostiam oproti svojim rodičom. Čo jej ešte zostane, o tom tak rozhoduje, ako jej to vnukne Duch Boží. K tomu vyžiada si dovoľenie predstavených, lebo predstavení sú povinní dbať o to, aby rozhodovala s majetkom celkom dobrovoľne, ale pre rehoľnú osobu slušným spôsobom. V pochybných a hákli-vých prípadoch nech poprosí o radu nežistnú, múdru a ctnostnú osobu.

III. Oddiel.

O výhodách rehoľnej chudoby a cvičení sa v nej.

115. Ktoré sú výhody rehoľnej chudoby?

Výhody rehoľnej chudoby sú:

a) rehoľnú chudobu právom menujú múrom rehoľného života, lebo je základom a baštou jak celej spoločnosti, tak i jednotlivých členov;

b) rehoľná chudoba je hojný prameň zásluh pre všetkých, čo sú preniknutí jej duchom a verne plnia jej požiadavky. Okrem toho Božský Spasiteľ sľúbil tým, čo radu chudoby nasledujú, stonásobnú odmenu a nielen „život večný“, ale ešte aj „poklad v nebi“. (Matúš 19, 21. 29.)

116. Ako sa máme cvičiť v chudobe?

V chudobe máme sa cvičiť zovnútorne a vnútorne.

117. Koľko stupňov má zovnútorne cvičenie sa v chudobe?

Zovnútorne cvičenie sa v chudobe má tieto štyri stupne:

a) skutočne zrieknuť sa tuzemských majetkov a nad ničím nerozhodovať, iba s dovolením predstavených; k tomu nás zaväzuje sľub chudoby;

b) spokojným byť s tým, čo je potrebné, chrániť sa od nezriadených náklonností a od zbytočných vecí; k tomu nás zaväzuje ctnosť chudoby;

c) v kláštore aj najmenšie veci povďačne prijať a uspokojiť sa aj s najostatnejším rúchom, bývaním atď.;

d) s radosťou znášať dakedy nedostatok i v potrebných veciach, keď to zdraviu neškodí, a tešiť sa, že nás Ježiš svojej chudoby účastnými činí.

118. Ako sa máme cvičiť vnútorne v chudobe?

Vnútorne sa tak máme cvičiť v chudobe, že sa usilujeme všetky majetky kláštora, ba aj to, čo nám dajú na užívanie, považovať za veci Bohu posvätené.

Rehoľná osoba, duchom svätej chudoby preniknutá, nepridŕža sa ničoho a vždy je ochotná všetko stratiť.

Nepovažuje za nespravodlivosť, keď jej čosi odoprú, ale rada sa drží za chudobnú, ktorá dostáva všetko ako almužnu a povďačnou má byť za všetko, čo jej dávajú.

Konečne má sa cvičiť v dokonalom odtrhnutí od zemských majetkov a každej pohodlnosti, a to z troch príčin:

a) aby sa tak zaprela a pokánie činila za svoje hriechy;

b) aby opovrhla zemským majetkom a zabezpečila si nebeské majetky;

c) aby tak preukázala svoju lásku k nebeskému Kráľovi, Ježišovi, jemu podobná bola v chudobe a aby všetky jej náklonnosti Ježišovi patrily.

O rehoľnej čistote.

Prvý článok.

O SĽUBE A CTNOSTI SVÄTEJ ČISTOTY.

119. K čomu sa zaväzujeme sľubom svätej čistoty?

Sľubom svätej čistoty zaväzujeme sa k dvom veciam, a síce:

- a) že sa zriekneme manželstva;
- b) že sa chrániť budeme všetkých myšlienok, žiadostí, slov a skutkov, ktoré Pán Boh zakazuje VI. a IX. prikázaním.

Vysvetlenie. Jednoduchý sľub činí sňatok nedovoleným, slávnostný však i neplatným (viď čísla 51—52, Vysvetlenie). — Rehoľná osoba dvojnásobne je povinná zachovať VI. a IX. prikázanie, a to: 1. preto, že to Pán Boh prikázal; 2. preto, že sľúbila svätú čistotu. Teda, keby sa prehrešila proti sľubu svätej čistoty, prestúpi nielen VI. alebo IX., ale aj II. Božie prikázanie, ktoré zakazuje sľub zrušiť. Ďalej spáchala by tým aj svätokrádež, čo sa protiví I. Božiemu prikázaniu. Preto, keď sa spovedá z takého hriechu, musí aj spomenúť, že má sľuby, vyjmúc, keby to spovedný otec i tak vedel. — Keby sa slovom alebo skutkom prehrešila, spáchala by tým ešte jeden hriech, hriech pohoršenia a keby tým zapríčinila hanbu reholi alebo kongregácii, zhrešila by aj veľkou neláskou voči svojej spoločnosti.

120. Či je dajaký rozdiel medzi sľubom a medzi ctnosťou svätej čistoty?

Medzi sľubom a medzi ctnosťou svätej čistoty niet nijakého rozdielu. Rozdiel medzi sľubom a medzi ctnosťou je len čo do svätej chudoby a poslušnosti. Keď sa teda dakto prehreší proti

ctnosti svätej čistoty, tým zhreší aj proti sľubu svätej čistoty.

121. Či je každý hriech proti svätej čistote spáchaný smrteľným?

Každá myšlienka, žiadosť, každé slovo a každý skutok proti svätej čistote sú smrteľnými hriechmi, nakoľko ich Pán Boh VI. alebo IX. prikázaním priamo zakazuje, ale len vtedy, keď sú celkom dobrovoľné.

122. Či sú všetky nečisté myšlienky, žiadosti a pocity hriešne?

Nečisté myšlienky, žiadosti a pocity sú len vtedy hriešne, keď im vedome privolíme.

Vysvetlenie. Nečisté myšlienky môžu v nás dvojako povstať: a) *z našej vlastnej vôle*, t. j. keď ich *bez dostatočnej príčiny dobrovoľne* vzbudíme v sebe, alebo keď *dobrovoľne* pestujeme v sebe náchylnosť k zlému; myšlienky, ktoré takto nastaly v nás, sú hriešne; 2. môžu pochádzať i *od zlého ducha alebo od mimovoľnej náchylnosti k zlému* a vtedy nie sú hriešne dotiaľ, pokiaľ sa im protivíme, usilujeme sa ich odstrániť a im neprivolíme. Ba keď sa im protivíme, nielen nezhrešíme, ale naopak: zásluhu si získame, lebo zvíťazíme nad pokušením. Zásluha bude tým väčšia, čím väčšie bolo pokušenie.

To isté platí aj ohľadom nečistých *žiadostí a pocitov*. Len vtedy by boli hriešne, keby sme ich *bez dostatočnej príčiny* v sebe vzbudili alebo im privolili. Nijak ale nezhrešíme, keď ich z celého srdca zazlievame. Ba v tomto prípade dávajú nám príležitosť cvičiť sa v ctnosti, lebo vzbudia v nás ošklivosť a povzbudia nás k tomu, aby sme Pána Boha hneď o pomoc vzývali.

123. Aké hriechy sa protivia nepriamo svätej čistote?

Nepriamo sa protiví svätej čistote všetko, čo

však samo v sebe nie je v VI. a IX. prikázaní Božom zakázané, ale je svätej čistote nebezpečné, na pr. keď kto nebedlí nad svojimi myšlienkami alebo smyslami. To by bolo ťažkým alebo všedným hriechom podľa toho, či ho to viac alebo menej uvedie do nebezpečenstva privoliť pokušeniu; nijakým hriechom nie je to, keď má kto na to *dostatočnej príčiny a neprivolí* pokušeniu. Keby sa to ale stalo *dobrovoľne z nečistej rozkoše*, bolo by to ťažkým hriechom. Taktiež smrteľným hriechom by bolo privoliť smyselným rozkošiam i vtedy, keď povstaly v nás proti vôli, alebo *bez dostatočnej príčiny* vystaviť sa bližšej príležitosti smilnosti, aj keby sme potom neprivolili.

V y s v e t l e n i e. Bližšie príležitosti ku hriechu sú tie, v ktorých ľudia obyčajne upádajú.

124. Kto zhreší nepriamo na vonok proti svätej čistote?

Nepriamo na vonok zhreší proti svätej čistote:

a) *očami* ten, kto oči svoje neskromne, prívoľne upotrebuje, alebo nebezpečné knihy, spisy bez potreby číta;

b) *ušami* zhreší, kto počúva rád neslušné veci, lichotenia, podozrivé poklony a príliš nežné slová;

c) *jazykom* zhreší, kto užíva dvojsmyselné, neslušné alebo veľmi nežné slová či v reči, či v písme; ďalej kto spieva veľmi svetské alebo smyselné piesne, ktoré by byly zvlášť v ústach Bohu posvätených osôb karhania hodné;

d) *hmatom* zhreší, kto sa na pr. smyselne hrá s rukou iného, alebo dá isté znaky svojej smyselnej náklonnosti. Tieto veci sú vždy nebezpečné, najmä, keď pochádzajú z neporiadnej náchylnosti.

125. Kto zhreší nepriamo vnútorne?

Nepriamo vnútorne zhreší, kto dobrovoľne vzbudí v sebe isté rozpomienky, neďáva si pozor

na svoju obrazotvornosť, kto pestuje v sebe veľmi nežnú náklonnosť alebo smyselné priateľstvo.

P o z n á m k a. Rehoľná osoba musí mať v svätej oškľivosti všetko toto, lebo je to viacmenej nebezpečné pre svätú čistotu.

126. Či môže byť rehoľnej osobe ťažkým hriechom, čo je svetskému človekovi len všedným?

Rehoľnej osobe môže byť ťažkým hriechom, čo je svetskému človekovi len všedným, a síce pre pohoršenie, ktoré Bohu posvätená osoba ľahko môže dať, na pr. podozrivým chovaním sa oproti osobám druhého pohlavia.

Druhý článok.

O PROSTRIEDKOCH NA ZACHOVANIE SVÄTEJ ČISTOTY.

127. Čo máme činiť vo vnútorných pokušeniach?

Vo vnútorných pokušeniach máme sa postaviť do Božej prítomnosti, Pána Boha s veľkou dôverou o pomoc prosiť a potom smelo a odhodlane bojovať.

128. Dostačí tak bojovať aj proti vonkajšiemu pokušeniu?

Proti vonkajšiemu pokušeniu nestačí len takto bojovať, ale treba na každý prípad vyhnúť bližšej príležitosti k hriechu. Mimo toho v mnohých takých prípadoch povinní sme upovedomiť predstavených.

129. Koľko prostriedkov máme na zachovanie svätej čistoty?

Na zachovanie svätej čistoty máme zvlášť sedem prostriedkov:

a) bedliť nad svojimi smyslami;

- b) chrániť sa záhalčivosti;
- c) vyhýbať bližšej príležitosti k hriechu;
- d) chytro odbiť pokušenia;
- e) opatrne vyhýbať smyselnému priateľstvu;
- f) miernym byť;
- g) detinskou úprimnosťou sa chovať k duchovnému otcovi a k predstaveným.

130. Ako máme bedliť nad smyslami?

Nad smyslami máme tak bedliť, že si dáme na ne pozor, najmä na skromnosť očí, lebo Duch Svätý nás učí, že cez oči ľahko vstúpi do duše smrť (t. j. smrteľný hriech. — Jer. 9, 21).

131. Prečo máme sa chrániť záhalčivosti?

Záhalčivosti preto máme sa chrániť, lebo v práci povstane menej alebo slabších pokušení. Nech nás teda nepriateľ nenajde nikdy bez práce alebo akýmsi snom oddaných.

132. Prečo máme vyhýbať bližšej príležitosti k hriechu?

Bližšej príležitosti k hriechu máme vyhýbať preto, lebo Písmo sväté vraví: „Kto miluje nebezpečenstvo, zahynie v ňom“ (Syn. Sirach. 3, 27). Rehoľná osoba má vyhýbať svetu, vyjmúc prípad potreby. Lebo v svete by bola vo väčšom nebezpečenstve, ako svetskí ľudia, a ľahšie by utrpela škodu na svätej čistote, ako títo. Musí preto byť opatrná, zvlášť v stykoch s osobami druhého pohlavia, ako to pravidlá predpisujú.

133. Prečo máme pokušenia chytro odbiť?

Pokušenia máme preto chytro odbiť, lebo pokušenie je podobné žeravému uhliu. Keby sme na šatoch žeravé uhlie zbadali, hneď by sme ho striasli, lebo ináč by sme zhoreli. Pokušenia by nás uviedly do smrteľného hriechu a tak do večného ohňa, keby sme ich okamžite neodohnali,

ako ich zbadáme. Ďalej je aj ľahšie v prvých okamžikoch zvíťaziť, ako neskôr, keď sa už pokúšenie dostalo do duše.

134. Ako máme opatrne vyhýbať smyselnému priateľstvu?

Smyselnému priateľstvu tak máme opatrne vyhýbať, že chránime srdce svoje od každej zvláštnej náklonnosti k daktorej osobe. Niektoré priateľstvá nezdajú sa však zlými, ale predsa hneď na začiatku ochabne nám duša, potom rozpáli sa v nás smyselnosť.

135. V čom máme byť mierni, aby sme si svätú čistotu ľahšie zachovali?

Aby sme si svätú čistotu ľahšie zachovali, máme byť mierni v jedle a pití.

136. Prečo sa máme detinskou úprimnosťou chovať k duchovnému otcovi a k predstavenným?

Preto sa máme detinskou úprimnosťou chovať k duchovnému otcovi a k predstaveným, lebo bez tejto úprimnosti neosoží nám 6 ostatných prostriedkov na zachovanie svätej čistoty.

Vysvetlenie. Je tu reč o predstavených, ktorí sú kňazmi. Im svoje hlavné pokúšenia sdeliť bolo by osožné aj vtedy, keby neboli našimi spovedníkmi. Nie je tu ale reč o predstavených, ktorí nie sú kňazmi, ani o ženských predstavených, lebo nie sú duchovnými pastiermi. Títo nie sú nato ustanovení od Pána Boha, preto nemôžu ani od Pána Boha na vedenie svojich poddaných v týchto veciach zvláštnu pomoc očakávať. Obzvlášť čo sa týka vnútorných pokúšení proti svätej čistote, nech predstavené nerobia nič preháklivosť tejto veci, ani keby sa poddané svojvoľne chceli im vyjadriť, ale nech ich odkážu jednoducho na kňaza. Vo vonkajších pokúšeniach

proti svätej čistote ale sú poddaní oprávnení obrátiť sa o pomoc i na svojich predstavených, ba je to ich povinnosťou.

137. Aké mocné prostriedky máme ešte na dokonalejšie zachovanie svätej čistoty?

Na dokonalejšie zachovanie svätej čistoty máme ešte tieto prostriedky:

a) *poníženosť*, ktorá povzbudzuje nás na to, aby sme sa báli chvály a vyhýbali každej zvláštnosti v rúchu, v držaní tela. Ďalej poníženosť zachová nás v nedôvere proti sebe a tak zabezpečí nám pomoc Božiu, bez ktorej nik nemôže čistý život viesť, ako to aj Písmo sväté vraví: „Boh protiví sa pyšným, ale poníženým dá milosť“ (I. Peter 5, 5).

b) *Láska k sebazapreniu a k modlitbe*. „Tento druh však nevyženie sa leda skrze modlitbu a pôst“ — riekol Pán Ježiš (Matúš 17, 20).

c) Prísne zachovanie *skromnosti*.

d) Verné *pridržanie sa každého pravidla a plnenie aj tej najostatnejšej povinnosti* svojho povolania. Tak si zachováme dušu silnú podľa slov Ježišových: „Kto je verný v maličkosti, i vo väčšom je verný“ (Luk. 16, 10).

e) Úprimná *nábožnosť k P. Marii*, ktorá je kráľovnou a ochrankyňou panien.

K svätým anjelom máme sa utiekať zvlášť vo vonkajších nebezpečenstvách. Ctiť máme i svätého Jozefa, ochrancu a otca panenských duší; ďalej tých svätých, ktorí zvlášť vynikli v láske k svätej čistote (sv. Alojz, Stanislav, Ján Berchmanns, sv. Agneška).

O VÝHODÁCH SVÄTEJ ČISTOTY.

138. Ktoré sú výhody svätej čistoty v rehoľnom stave?

Svätí Otcovia toľko výhod svätej čistoty vy počítajú, že sa to ani nedá uviesť. Nestačia chváliť túto ctnosť. Panna je podľa slov svätého Pavla bez svetských a rodinných starostí; iba jednu starosť má na zemi: aby sa Pánu Bohu páčila; jej srdce nie je rozdelené (I. Kor. 7, 34).

Panna tak žije v tomto slzavom údolí, ako anjeli v nebi. Požíva blaženosť sľúbenú tým, čo sú čistého srdca, lebo vidí a prijíma Pána Boha v prevelebnej Sviatosti a v modlitbe. Jej duša má sladký pokoj a slobodu, ktorá prevyšuje každý pochop. Nevie o tyranstve, o hryzení svedomia a o nepokoji, ktorým sú vystavené skazené alebo nie dosť verné srdcia.

Panenstvom získa si duša tú nevysloviteľnú hodnosť, že môže byť nevestou Kráľa kráľov, Ježiša Krista.

Panenstvom sa stane, ako Panna Maria, duchovnou matkou premnohých detí. Pán Boh hojne požehná jej horlivosť, jej slová a skutky majú zvláštnu moc práve preto, že i ľudia úctievajú v nej túto ctnosť.

Konečne čistým a panenským životom rehoľných osôb oslavuje sa svätá Cirkev zvláštnym spôsobom, lebo táto nebeská ctnosť rehoľných osôb a kňazov je znamenitou ozdobou a slávou svätej Cirkvi.

O rehoľnej poslušnosti.

Prvý článok.

O SLUBE POSLUŠNOSTI.

I. Oddiel.

*Sľub poslušnosti je znamenitejší,
ako ostatné dva sľuby.*

139. Ako si máme vážiť sľub poslušnosti?

Sľub poslušnosti si máme vážiť ako najhlavnejší medzi tromi rehoľnými sľubmi, t. j. ako najznamenitejší a najpotrebnejší v rehoľnom živote.

Vysvetlenie. Pápež Ján XXII. písal o tomto rehoľníkom Rádu svätého Františka takto: „Rehoľný stav musel by zaniknúť, keby poddaní nezachovali záslužnú poslušnosť. Chudoba je veľká vec, čistota ešte väčšia, ale najväčšie dobro je neporušene zachovaná poslušnosť. Chudobou totižto ukrotíme žiadosti po vonkajších majetkoch, čistotou telesné žiadosti, poslušnosťou ale ukrotíme si bezúzdny a vrtkavý rozum a vôľu, lebo prinútime ich slúžiť a ponížené odovzdať sa iným“. (Extrav. Joann. XXII. caput: Quorundam I. d. verb. signif.).

140. Prečo je sľub poslušnosti znamenitejší, ako ostatné dva sľuby?

Sľub poslušnosti je preto znamenitejší, ako ostatné dva sľuby, lebo sľubom poslušnosti obe-
tujeme a zasvätime Pánu Bohu vnútorné schopnosti duše, teda najväčšie poklady, t. j. vôľu a všetky sily, ktoré závisia od našej vôle. Keďže ale poslušnosť vzťahuje sa na každý skutok celého

života, preto poslušná rehoľná osoba je zápalnou obeťou alebo opravdivou, dokonalou obeťou.

141. Prečo je sľub poslušnosti najpotrebnejším v rehoľnom živote?

Sľub poslušnosti preto je najpotrebnejším v rehoľnom živote, lebo vlastne on dá základ rehole alebo kongregácie. Bez neho spoločnosť nemôže obstáť, kým sľub poslušnosti je mocnou zbraňou, pohnútkou a udržiavateľom každého člena.

II. Oddiel.

O povinnostiach, plynúcich zo sľubu poslušnosti.

142. Čo sľubuje rehoľná osoba Pánu Bohu sľubom poslušnosti?

Rehoľná osoba sľubuje Pánu Bohu sľubom poslušnosti, že bude poslúchať svojich zákonitých predstavených v každej veci, ktorú jej rozkážu v smysle pravidiel.

143. Čo znamenajú tieto slová: rehoľná osoba bude poslúchať „v každej veci, ktorú jej rozkážu“ predstavení?

Aby sme dobre rozumeli slová: rehoľná osoba bude poslúchať „v každej veci, ktorú jej rozkážu“ predstavení, musíme vedieť, že predstavení majú trojakú moc rozkazovať.

144. Ktorá je prvá moc predstavených?

Prvá moc predstavených rozkazovať je tá, ktorú zakladateľ rehole alebo kongregácie dostal od svätej Cirkvi, t. j. od Svätého Otca alebo aspoň od biskupa na to, aby mohol predpísať pravidlá a konštitúcie. Svätý Otec alebo biskup splnomocní aj iných predstavených, aby mohli pravidlá a nariadenia pridať. Túto moc predsta-

vených nazývame *cirkevnou*. Na základe tejto moci sme povinní pravidlá, konštitúcie a nariadenia predstavených zachovať.

145. Ktorá je druhá moc predstavených?

Druhá moc predstavených je podobná tej, ktorú má *otec* alebo *matka* v rodine. Predstavení totiž sú hlavou rehoľnej rodiny a preto môžu rozkázať poddaným všetko, čo do kruhu pravidiel patrí, a môžu rozhodovať s ich skutkami k službe Božej a k dobru spoločnosti. Cirkev svätá schválila i túto moc.

Túto druhú moc môžu i nižší predstavení obdržať a keď ju majú, sme ich povinní práve tak poslúchať, ako vyšších predstavených, ale len v tých veciach, na ktoré moc obsiahli.

Táto moc zaväzuje poslúchať aj novákov a iných, ktorí ešte sľuby nemajú, lebo aj oni patria k rehoľnej rodine.

146. Ktorá je tretia moc predstavených?

Tretia moc predstavených vyviera zo *sľubu poslušnosti* a preto je znamenitejšia a svätejšia, ako druhá. Rehoľná osoba totižto prísnejšie je povinná poslúchať, ako iní, takže keby predsa neposlúchala, kedykoľvek dostane rozkaz *na základe sľubu* poslušnosti, zhrešila by nielen neposlušnosťou, ale prestúpila by aj sľub poslušnosti. Cirkev svätá schválila i túto moc predstavených.

V y s v e t l e n i e. Členovia, ktorí ešte nemajú sľuby, sú predstaveným podriadení z vôle Cirkvi svätej len ako dieťa otcovi alebo matke, nakoľko sa iba pod týmto cirkevným a otcovským vedením môžu na profesiu náležite pripraviť (prvá a druhá moc predstavených). Preto neposlušnosťou iba jeden hriech spáchajú. Složením sľubov ale podriadi sa rehoľná osoba okrem toho aj tretej moci predstavených, ktorou isté pravidlá a predstavení môžu ju aj na základe sľubu poslušnosti

zaväzovať, a preto neposlušnosťou pácha dvojnásobný hriech, ak ju skutočne na základe sľubu zaviazali.

147. Čo znamenajú tie slová, že máme posluchnúť „v smysle pravidiel“?

Tie slová, že máme posluchnúť „*v smysle pravidiel*“, znamenajú, že predstavení môžu rozkázať nie len to, čo je doslovne v pravidlách, ale aj čo z pravidiel nasleduje. Tak na pr. môžu potrestať toho, ktorý prestúpi pravidlá, môžu predpísať zodpovedné prostriedky na zachovávanie pravidiel, taktiež ustanoviť, ako sa má v úradoch správne pôsobiť, a vôbec predpísať, čo k dobrému a svedomitému plneniu rehoľných povinností dopomáha.

Nemôžu však rozkázať nič hriešneho, aj keby to len všedným hriechom bolo; ďalej nemôžu nariadiť ani to, čo sa zrejme protiví rehoľnému životu, alebo, čo nie je povinnosťou členov. V páde pochybnosti je však člen povinný poslúchať, aj keby sa odvolával na vyššiu autoritu.

148. Čo je vlastne predmetom sľubu poslušnosti?

Predmetom sľubu poslušnosti je vlastne iba ten rozkaz, ktorý predstavený dáva na základe sľubu poslušnosti. Všetky iné rozkazy zaväzujú len na základe domácej (otcovskej alebo materskej) moci a nie sú predmetom sľubu, ale ctnosti poslušnosti.

149. Akými slovami vyjadrí sa predstavený, že chce zaväzovať poddaného na základe sľubu poslušnosti?

Predstavený vyjadrí sa, že chce zaväzovať poddaného na základe sľubu poslušnosti, takýmito, alebo podobnými slovami: „Rozkazujem to na základe sľubu“ alebo: „Rozkazujem to v mene Pána nášho Ježiša Krista“.

150. Kto sa prehreší ťažko proti sľubu poslušnosti?

Proti sľubu poslušnosti ťažko prehreší sa, kto nezachová v dosť dôležitej veci rozkaz, ktorý mu dal predstavený v smysle pravidiel na základe sľubu poslušnosti či už všeobecne, či zvlášť, písomne alebo slovom, osobne alebo skrz iných.

Vysvetlenie. V menších veciach ani na základe sľubu nemôže predstavený zaväzovať pod ťarchou ťažkého hriechu. Nesmieme však zabudnúť, že niektoré veci, ktoré sú samo v sebe maličkosťami, ľahko môžu sa stať dôležitými v rehoľnej spoločnosti pre spoločný záujem, pre ich cieľ alebo iné okolnosti.

151. Ktorí predstavení spoločnosti majú právo rozkazy dávať na základe sľubu poslušnosti?

Od pravidiel závisí, že ktorí predstavení spoločnosti majú právo rozkazy dávať na základe sľubu poslušnosti. Obyčajne len vyšší predstavení a prvý predstavený domu sú na to oprávnení. Ba v niektorých kongregáciách ani prvý predstavený domu nemá právo na to, alebo len vo veľmi obmedzenej miere.

Poznámka. Samozrejme má moc rozkazovať na základe sľubu Pápež, v diecézanných spoločnostiach biskup a v exemptných ženských kláštoroch ten rehoľník, ktorému prípadne sú podrobené.

152. Ako má predstavený rozkazy dávať na základe sľubu poslušnosti?

Predstavený má len veľmi opatrne, veľmi zriedka a len z ozaj dôležitých príčin dávať rozkazy na základe sľubu poslušnosti.

153. Či si teda rehoľná osoba sľubom poslušnosti len zriedka môže zásluhu získať?

Rehoľná osoba získa si zásluhu každým skutkom poslušnosti, aj keď ju predstavení nezavä-

zujú na základe sľubu poslušnosti. To isté platí i o dvoch ostatných sľuboch.

V y s v e t l e n i e. Táto zásada môže sa dokázať rôznymi dôvodmi:

a) Rehoľná osoba práve pre svoj sľub je povinná ostať v rehoľnej spoločnosti a tam žiť podľa pravidiel a pod vedením predstavených.

b) Rehoľná osoba podriadila svoju vôľu celkom predstaveným a preto kedykoľvek poslúcha, robí podľa sľubu, takrečeno predíde svoju zo sľubu plynúcu povinnosť, lebo vie, že by ju mohli predstavení právom zaväzovať na základe sľubu poslušnosti a vtedy by musela pod ťarchou hriechu posluchnúť.

c) Po každej, keď sa podriadi vôli predstaveného, činí to pre svoj sľub, z úcty a z lásky, ktorú má k sľubu. Ďalej robí to preto, aby navykla poslúchať a tak poslúchla aj vtedy, keby jej predstavení chceli niekedy na základe sľubu niečo rozkázať.

d) Zachovanie sľubov je podobné zachovaniu prikázaní Božích. Tieto dokonalejšie zachováme a preto si i viac zásluh získame, keď i čosi dobrého učiníme, čo sa neprikazuje pod ťarchou hriechu. Tak i osoba rehoľná dokonalejšie zachová sľub poslušnosti a väčšiu zásluhu si získa, keď čosi dobrého učiní, hoci jej to nebolo rozkázané na základe sľubu poslušnosti. Okrem toho týmto preukáže väčšiu oddanosť, horlivosť a veľkodušnosť voči Pánu Bohu a z vyšších dôvodov: z lásky, poníženosti atď. robí.

154. Či má jednoduchý a slávnostný sľub poslušnosti jednaké následky?

Jednoduchý a slávnostný sľub poslušnosti nemá jednaké následky. Kto skladal jednoduchý sľub poslušnosti, previní sa, keď berie na seba nejakú povinnosť bez dovolenia predstavených,

ale platne ju prevezme, hoci predstavení môžu to zrušiť. Kto ale má slávnostný sľub poslušnosti, nie len previní sa, keď prevezme nejakú povinnosť bez dovolenia predstavených, ale okrem toho jeho záväzok nie je platný. (Vid': čísla 51—52, Vysvetlenie.)

155. Ako sa liší rehoľný sľub poslušnosti od poslušnosti, ktorú kňaz sľubuje pri vysviacke biskupovi?

Rehoľný sľub poslušnosti dvojako sa liší od poslušnosti, ktorú kňaz sľubuje pri vysviacke, a to:

a) Kňaz vlastne nečiní sľub, ale len uzná pred Cirkvou svätou, že biskup následkom vysviacky má nad ním právo, a podriadi sa tomuto právu.

b) Rehoľná osoba podriadi sľubom poslušnosti celý svoj život a všetky svoje skutky predstaveným v smysle pravidiel, kňaz ale podrobí sa biskupovi iba v tých veciach, ktoré patria pod cirkevnú právomoc. Také sú: zákonité zaplnenie cirkevných úradov, pôsobenie v nich a kňazské povinnosti.

Druhý článok.

O CTNOSTI POSLUŠNOSTI.

156. Čo pôsobí v nás ctnosť poslušnosti?

Ctnosť poslušnosti učiní nás ochotnými podriať svoju vôľu vôli predstavených, námestníkov Božích.

157. Či je ctnosť poslušnosti rehoľnej osobe potrebná?

Ctnosť poslušnosti je rehoľnej osobe veľmi potrebná. Vidieť to už z toho, že keby rehoľná osoba činila aj čosi dobrého, ale proti poslušnosti, bolo by to zlé, alebo aspoň nezaslužné.

158. Či ctnosť poslušnosti obsahuje v sebe viac, ako sľub poslušnosti?

Ctnosť poslušnosti obsahuje v sebe viac, ako sľub poslušnosti. Menovite patria k nej mnohé vnútorné skutky, na ktoré pod sľubom nie sme povinní.

159. Čo je predmetom ctnosti poslušnosti?

Predmetom ctnosti poslušnosti je každý všeobecný alebo zvláštny rozkaz, ktorý predstavení v smysle pravidiel dajú; teda: svätá reguľa, konštitúcie, ale aj rozkazy, žiadosti a prosby alebo rady predstavených atď.

Vysvetlenie. Keďže predstavený je námestníkom Božím, jeho vôľa má celkom inú váhu, ako na pr. vôľa priateľa, a to aj vtedy, keď ani nechce zaväzovať poddaného pod ťarchou hriechu. Ďalej aj ako hlava rehoľnej rodiny môže požadovať, aby sa poddaný riadil podľa jeho vôle. Keď sa mu tak rehoľné osoby podriadia z lásky k Bohu, ich poslušnosť je vždy cennejšia, ako prostá rehoľná poslušnosť.

Svätý Tomáš Akvinský hovorí o *troch druhoch poslušnosti*. Prvá je v tom, že poslúchneme vo všetkom, čo pravidlá predpisujú. Menuje sa *dostatočnou* poslušnosťou. Druhá záleží v tom, že poslúchneme vo všetkom, čo sa neprotiví prikázaniam Božím alebo cirkevným. Nazýva ju *dokonalou* poslušnosťou. Tretia by bola, keby sme poslúchli aj v zakázaných veciach, t. j. v takých, ktoré Pán Boh, Cirkev svätá alebo pravidlá zakazujú. To by bola nesprávna, *hriešna* poslušnosť.

160. Či sa rehoľná osoba môže prehrešiť proti ctnosti poslušnosti bez toho, že by tým zhrešila i proti sľubu poslušnosti?

Rehoľná osoba vlastne len vtedy spácha hriech proti ctnosti poslušnosti, keď neurobí, čo jej

predstavený na základe sľubu poslušnosti rozkáže. To Cirkev svätá a zakladatelia rehôľ tak ustanovili, aby uľahčili jarmo života rehoľného a aby tak poslušnosť bola hodnejšia stavu dokonalosti.

161. Aký hriech spácha! ten, čo opovrhnuť autoritou?

Kto by v predstavenom opovrhnuť autoritou, ten by spáchal vždy ťažký hriech.

Vysvetlenie. Tomu tak treba rozumeť, že by opovrhnuť samou autoritou, t. j. mocou rozkazovať, teda nie len osobnou chybou predstaveného ale chybným rozkazom jeho. Priamo by opovrhla autoritou a ťažko by zhrešila rehoľná osoba, ktorá by povedala predstavenému, keď jej niečo rozkáže: „Neposlúchnem!“ alebo: „Neurobím to!“ Musíme však poznamenať, že slová: „Neurobím to!“ — neznamenajú vždy opovrhnutie authority. Veď ináč by každá neposlušnosť bola ťažkým hriechom, lebo každý, kto neposlúchne, povie, keď aj nie slovom, ale skutkom: „Nechcem to urobiť!“ Keď kto nechce posluchnúť pre rozkázanú vec, lebo mu je na pr. ťažká, nepríjemná, tým sa previní, ale neopovrhne autoritou. Len vtedy ňou opovrhne, keď ju nechce uznať v predstavenom.

Kto opovrhne autoritou, môže svojou neposlušnosťou aj dvojaký hriech spáchať. Jeden pácha tým, že zanedbá skutok, čo mu je prikázaný. Druhý hriech pácha opovrhnutím authority.

162. Kedy je ťažký hriech neposlušnosťou urobiť škodu?

Neposlušnosťou urobiť škodu je ťažký hriech vtedy, keď rehoľná osoba už vopred vedela, že z jej neposlušnosti nastane väčšia škoda. To je jedno, či je škoda duševná alebo hmotná, či uško-

dí sama sebe alebo spoločnosti a či hociktorému blížnemu.

163. Či teda jednoduché rozkazy nezaväzujú nás pod ťarchou hriechu?

Jednoduché rozkazy same v sebe nezaväzujú nás pod ťarchou hriechu. To je všeobecná náuka, lebo celkom iné je, keď predstavený jednoducho povie: „Chcem, aby si to učinil“ a zase iné, keď sa odvoláva na sľub poslušnosti a povie: „Na tvoje svedomie to žiadam od teba!“ Predsa však je hriechom neplniť jednoduché rozkazy, lebo rehoľná osoba tým zanedbá dáku povinnosť, dá pohoršenie, alebo jej úmysel je hriešny, náchylnosti sú nezriadené atď.

164. Či je nebezpečné neplniť jednoduché rozkazy?

Jednoduché rozkazy neplniť je veľmi nebezpečné. Rehoľná osoba totižto, ktorá je v takých veciach pre svoje nezriadené náklonnosti neposlušná, privykne na to, čoskoro stratí ducha poslušnosti, sebe a spolučlenom zapríčiní duševnú škodu, mimo toho vydá sa nebezpečenstvu, že poruší sľub poslušnosti.

165. Či pravidlá zaväzujú pod ťarchou hriechu?

Tie pravidlá, ktoré sa vzťahujú na sľuby, bezpochyby zaväzujú pod ťarchou hriechu a ich prestúpenie je hriechom proti sľubu. Všetky iné sú však len takzvané disciplinárne predpisy a samy v sebe nezaväzujú pod ťarchou hriechu, vyjmúc, že by to bolo zvlášť poznamenané. Nech si ale rehoľná osoba dobre zapamätá, že kedykoľvek prestúpi pravidlá, urazí tým Pána Boha.

P o z n á m k a. Breviár na základe profesie pod ťarchou ťažkého hriechu odbavovať sú zpo-medzi rehoľníkov a rehoľníc povinní vlastne len tí, čo majú slávnostné sľuby a sú stanovení pre

chór. Členovia a členky s jednoduchými sľubmi sú povinní chór len navštevovať a aj to len pod farchou všedného hriechu; mimo chóra nie sú povinní breviár odbaviť iba, keby boli kňazmi (viď: číslo 56.). Členovia kongregácií sú povinní pomodliť sa každý deň malé hodinky Panny Marie nie pod farchou hriechu. Taktiež i čiastočnú klauzúru majú zachovať nie pod farchou hriechu.

166. Prečo urazí Pána Boha, kto prestúpi pravidlo, ktoré sa nevzťahuje na sľuby?

Ten, kto pravidlo prestúpi, ktoré nevzťahuje sa na sľuby, urazí Pána Boha, lebo činí to obyčajne z pýchy, z márnivosti, zo smyselnosti, lenivosti alebo z ľudských ohľadov atď. Kedykoľvek je teda neposlušný z takýchto príčin, zhreší. Ďalej zhreší tiež i vtedy, keď dá zlý príklad alebo za príčiní škodu svojou neposlušnosťou.

V y s v e t l e n i e. Pravidlá nie sú jednoduché rady, ale opravdivé zákony, ustanovené k tomu, aby sa v spoločnostiach zachoval rehoľný duch, preto je povinnosťou každého člena prispôbiť sa k celku. — Rehoľná osoba je povinná prijať aj pokutu ustálenú od predstaveného, keby aj nebola dobrovoľne prestúpila pravidlá.

167. Aký hriech spácha, kto zo zvyku prestupuje pravidlá?

Kto zo zvyku prestupuje pravidlá, spácha veľa väčší hriech, ako keď ich len kedy-tedy prestúpi, lebo tento zvyk vedie ľahko k opovrhnutiu pravidiel a škodí kláštornej disciplíne.

168. Čo je kláštorná disciplína?

Latinské slovo: *disciplína* znamená pôvodne: „náuka, úprava“.

Disciplína *ohľadom predstaveného* je súhrn pravidiel a udržiavanie pravidlami ustáleného poriadku. Predstavení ukazujú rehoľným osobám

pravidlami cestu dokonalosti, pokutami ale nazpät vedú poblúdilych a tak napravia zapríčinené pohoršenie.

Ohľadom poddaných je disciplína zachovanie pravidiel, v čom každý člen má horliť.

169. Aká dôležitá je disciplína v rehoľnom živote?

Disciplína je tak dôležitá v rehoľnom živote, že bez nej sa nemôže ani udržať spoločnosť, ani duchovný život nemožno zachovať jak celej spoločnosti, tak i jednotlivcov.

170. Čo sú povinní predstavení ohľadom disciplíny?

Predstavení sú povinní pod ťarchou hriechu udržať disciplínu v spoločnosti; ich ústupnosť v tom ohľade ľahko môže byť ťažkým hriechom.

171. Či je rehoľná osoba povinná práve tak poslúchať nižších predstavených, ako vyšších?

Rehoľná osoba je povinná nižších predstavených práve tak poslúchať, ako vyšších, lebo nižší predstavení od vyšších dostali moc a ich zastupujú. K vyšším predstaveným má sa s väčšou úctou a poníženosťou chovať, ako k nižším, ale je povinná jednako poslúchať každého, kto má právo rozkazovať. Len vtedy by nemala poslúchať nižších predstavených, keby rozkázali čosi takého, na čo istotne nemajú právo.

Tretí článok.

O CHYBÁCH PROTI REHOĽNEJ POSLUŠNOSTI.

172. Či sa môže rehoľná osoba previniť aj nepriamo proti poslušnosti?

Rehoľná osoba môže sa previniť proti poslušnosti aj nepriamo a to mnohonásobne.

Vysvetlenie. To sú také chyby, ktoré same v sebe však ešte neznamenajú neposlušnosť, ale ľahko vedú k nej. Rehoľná osoba musí si však veľmi pozor dávať, keď chce vyhnúť týmto chybám, lebo ináč stane sa pomaly náchylnou aj priamo zhrešiť proti poslušnosti a prestúpiť svoj sľub.

173. Ktoré sú nepriame chyby proti poslušnosti?

Nepriame chyby proti poslušnosti sú: predpojatosť, odpor proti predstavenému alebo jeho rozkazu, protivná mienka, šomranie a posudzovanie, dobrovoľný zármutoč a hnev, výhovorky a pretvarovanie sa tým cieľom, aby sme vyhli rozkazu, pohodlnosť a odkladanie práce, čo by len zväčšilo chybu, keby práve to bolo príčinou prípadného nezdaru.

174. Pre aké chyby stane sa poslušnosť nezáslužnou?

Poslušnosť stane sa nezáslužnou najmä pre tieto chyby:

a) keď niekto poslúcha len na vonok a povrchne a nepodriadi vôľu svoju vôli predstaveného;

b) keď niekto poslúcha len zo strachu, ako otrok, alebo len preto, že ho vidia;

c) keď niekto poslúcha len zo svetských ohľadov, zo samolásky alebo preto, aby si získal priazeň predstavených.

„To nie je cvičenie ctnosti, ale plášť, ktorým zakrývame svoju zlosť“ — hovorí svätý Bernard.

175. Keby rehoľnej osobe ktorýsi predstavený čosi zakázal, či sa môže obrátiť na vyššieho?

Keby rehoľnej osobe ktorýsi predstavený čosi zakázal, môže sa obrátiť na vyššieho, ale musí tomuto úprimne sdeliť, čo jej prvý povedal a

prečo jej vec zakázal. Tak to vyžadujú poriadok a poníženosť.

176. Či smieme predniesť predstaveným svoje námietky, ktoré považujeme za opravdivé a uznania hodné?

Námietky, ktoré považujeme za opravdivé a uznania hodné, nielen smieme predniesť, ba to obýčajne vďačne príjmu predstavení, lebo tým sa vec len lepšie objasní. Ale prv ako by sme ich predniesli, a) rozmyslíme si vec dobre pred Pánom Bohom a vezmíme si pred seba, že sa celkom podrobíme rozhodnutiu predstavených; b) prednesme svoje námietky s úplnou skromnosťou a úctou.

Štvrtý článok.

O STUPŇOCH REHOĽNEJ POSLUŠNOSTI.

177. Koľko stupňov má rehoľná poslušnosť?

Rehoľná poslušnosť má tri stupne, a to: a) poslúchať skutkami, b) poslúchať vôľou, c) poslúchať rozumom.

178. Kedy poslúchame skutkami?

Skutkami poslúchame, keď presne vykonáme, čo nám rozkázali.

179. Ako máme poslúchať skutkami?

Skutkami máme rýchle a dokonale poslúchať.

a) *Rýchle* poslúchneme vtedy, keď urobíme ihneď, bez všetkého odkladania, čo nám rozkážu, akoby sám Pán Boh hovoril k nám ústami predstavených, alebo akoby On sám volal nás prvým cenganím.

b) *Dokonale* poslúchneme vtedy, keď rozkaz s potrebnou presnosťou, opatrnosťou a horlivosťou celkom tak plníme, ako nám ho dali.

180. Kedy poslúchame vôľou?

Vôľou poslúchame vtedy, keď nechceme nič iného, ako čo predstavení predpíšu a chcú.

181. Či je veľmi potrebné vôľou poslúchnuť?

Vôľou poslúchnuť je tak potrebné, že keby sme poslúchli len skutkami, by to ani nezaslúžilo meno poslušnosti.

182. Ako máme poslúchať vôľou?

Vôľou máme s radosťou a smelo poslúchať.

a) Poslúchajme s *radosťou*, lebo podľa apoštola: „Boh miluje veselého darcu“ (II. Kor. 9, 7). Kto ale veselo poslúcha, necíti bremeno poslušnosti. Lenže netreba nám rozumieť ľudskú, smyselnú veselosť, ale spokojnosť vôle, ktorá je nám vždy možná, aj keď sa naša prirodzenosť protiví.

b) *Smelo* máme poslúchať, aby sme mohli zvíťaziť nad prekážkami a tak prinášali obeti, ktoré Pán Boh od nás požaduje. Tak na pr. je veľmi záslužné, keď ponecháme celkom na predstavených, aby rozhodli, čo máme robiť, kde máme byť zamestnaní a pritom ani nepozorujeme na svoj prirodzený odpor a na svoje obavy, keď sme predstaveným už podľa možnosti predniesli tie svoje odklonnosti a obavy, ktoré pochádzajú zo zvláštnych, im neznámych príčin, z vlastných alebo vonkajších okolností.

183. Kedy poslúchneme rozumom?

Rozumom poslúchneme, keď podriadime aj svoj rozum predstaveným, t. j. keď sme presvedčení o tom, že to je najlepšie, čo predstavení nariadili.

184. Či je vždy možno podriaďiť svoj rozum rozhodnutiu predstavených?

Obyčajne je vždy možno svoj rozum podriaďiť rozhodnutiu predstavených, t. j. obyčajne môžeme, ba aj máme byť presvedčení, že to, čo pred-

stavení nariadenia, je samé v sebe alebo aspoň pre nás najlepšie. Výnimkou by bol iba ten mimoriadny prípad, keby bolo ani na dlani, že nie je to najlepšie.

185. Prečo sa máme snažiť aj rozumom poslúchať?

Z dvoch príčin sa máme snažiť aj rozumom poslúchať, a síce:

a) lebo, keď neposlúchame aj rozumom, ľahko oslabneme a ťažké bude nám poslúchnuť skutkom a vôľou;

b) lebo rozum je najcennejší dar Boží; keď teda neposlúchneme rozumom, nekoríme sa Pánu Bohu s dušou, ba priam ten najcennejší dar nechceme položiť na oltár poslušnosti.

P o z n á m k a. Podriadenie vôle a rozumu nazývame *vnútornou* poslušnosťou.

Vnútorná poslušnosť je veľmi záslužná a vznešená. Je *záslužná*, lebo tak poslúchame z lásky k Pánu Bohu ľuďom, cestou ktorých sdeľuje nám svoju vôľu. Je *vznešená*, lebo podriadime sa nie ľuďom, ale samému Pánu Bohu.

186. Akými prostriedkami môžeme dosiahnuť dokonalú poslušnosť?

Dokonalú poslušnosť môžeme dosiahnuť najmä *poníženosťou a tichosťou*. Svätý Lev vraví: „Poníženým nič nie je ťažké a tichým nič nie je tvrdé.“

Svätý Ignác z Loyoly odporúča okrem toho ešte *tri zvláštne prostriedky*:

Prvý je: privyknuť na to, aby sme vždy samého Pána Boha videli v predstavenom.

Druhý prostriedok je: snažiť sa rozkaz a mienku predstaveného pred sebou ospravedlniť a neopovážiť sa nikdy jeho rozkaz alebo mienku karhať alebo zazlievať. Takto s radosťou sa budeme pridržať jeho rozkazu.

Tretí prostriedok je: hneď, ako predstavený rozkaz vydá, presvedčiť seba sameho o tom, že je to rozkaz sameho Pána Boha. Tak potom rehoľná osoba nebude posudzovať, nehľadí ani na pravo, ani na ľavo a s veľkou horlivosťou plní rozkazy. Tento prostriedok je najľahší a najistejší. Najmä Svätí ho užívali.

P o z n á m k a. Poslušnosť je v istom ohľade tajomstvo viery a podobná tajomstvu najsvätejšej Sviatosti Oltárnej, v ktorej Ježiš je prítomný pod spôsobmi chleba a vína. Smysly vravia: „Tu je len chlieb a víno a nič iného“ — svätá viera ale vraví: „Tu je nie už chlieb a víno, ale Kristovo telo a Kristova krv“ — a rozum nesmie počúvať smysly, musí ich zaprieť, odovzdať sa viere a prijať toto tajomstvo. Práve tak povedia o predstavenom smysly: „Je to len človek, k tomu azda aj chybný“. Svätá viera ale hovorí: „Je tu sám Pán Boh, On mi dáva rozkaz cestou človeka predstaveného; autorita Božia je skrytá v predstavenom, ako najsvätejšie telo Ježišovo pod spôsobmi chleba. Túto Božskú autoritu si ctím v predstavenom, ako to najsvätejšie telo a najsvätejšiu krv pod spôsobmi chleba a vína“. Veď aj Pán Ježiš riekol svojim učeníkom, prvým cirkevným predstaveným: „Kto vás počúva, mňa počúva“ (Luk. 10, 16). Keď poslúchame, ponechávame sa na Božiu múdrosť, dobrotu a vernosť, ktorá chce, aby sme sa podriadili zástupcom Božím. Keď aj má predstavený svoje chyby, Pán Boh je nekonečne dokonalý a my Pánu Bohu slúžime. Keby predstavený rozkázal nám aj čosi nesprávneho, keď len nie je to hriešne, dobre činíme, keď poslúchneme, a to konečne predsa len slúži na slávu Božiu a na náš osoh.

Poslušnosťou teda zapierame svoje smysly, keď si v predstavenom sameho Pána Boha predstavujeme. Veď celý rehoľný život je stálym zapieraním smyslov. Jedine len svätou vierou možno

rehoľný život pochopiť a jedine len pomocou svätej viery možno v tomto stave žiť. Je to život celkom nadprirodzený, život viery; neveriacim je nepochopiteľný — doktorým zdá sa i sprostosťou, iní pohoršia sa na ňom. Veriaca duša ale pochopí ho, pochopí v ňom Božiu moc a múdrosť. V rehoľníctve zvíťazí viera nad svetom a to je najvznešenejšie víťazstvo. Preto rehoľná osoba musí stáť na skalopevnom základe viery, aby nepadla v pokušeniach, ktoré ju aj do kláštora nasledujú. Predovšetkým na ňu sa vzťahujú slová apoštola: „Ku všetkému berte štít viery, ktorým by ste mohli zhasiť všetky ohnivé strely toho zlostníka“, t. j. zlého ducha. (Ef. 6, 16). Avšak nič nechráni mocnejšie život viery rehoľnej osoby, ako úcta k „tajomstvu viery“, k najsvätejšej Sviatosti Oltárnej, z ktorej vyviera sila, ktorá víťazí nad svetom, ktorá sa za svet obetuje a svet obnovuje.

1. Cirkevné nariadenia o pestovaní duchovného života v rehoľných spoločnostiach.

1. Predstavení nech dbajú o to, aby všetci členovia: a) každý rok robili sv. exercície; b) aby, keď nie sú zákonite hatení, každodenne omšu sv. slyšali a horlive odbavovali ostatné pobožnosti, ktoré sú pravidlami predpísané; c) aby týždenne aspoň raz pristupovali k sviatosti pokánia.

2. Predstavení nech zveľaďujú medzi svojimi podriadenými časté, ba i každodenné *sv. prijímanie*; čo viac, častý, ba aj každodenný prístup k svätému prijímaniu členom, riadne pripraveným nech je úplne voľný. Avšak akby daktorá rehoľná osoba domu veľké pohoršenie dala alebo ťažkej viny zovnútorne sa dopustila, predstavený môže jej sväté prijímanie zakázať, kým znovu nepristúpi k sviatosti pokánia. Akby v regule či pravidlách alebo aj v kalendároch rehoľných spoločností, buďto so slávnostnými alebo s jednoduchými sľubmi, boli pre sväté prijímanie niektoré dni ustálené alebo predpísané, tak tieto ustanovenia majú iba smerodajnú moc.

3. Ohľadom *spovedných otcov ženských rehoľných spoločností*, buďto so slávnostnými alebo jednoduchými sľubmi, platia nasledovné nariadenia:

a) Jednotlivým domom rehoľníc a sestier nech dá Ordinárius jedného *riadneho* spovedníka (alebo aj viac riadnych spovedníkov podľa potreby), u ktorého alebo u ktorých sa všetky členky riadne spovedajú.

b) Keď si niektorá rehoľnica alebo sestra k uspokojeniu svojho svedomia alebo pre väčší pokrok v dokonalosti *zvláštného riadneho* spoved-

níka alebo duchovného vodcu žiada, ktorému potom by sa riadne spovedala, nech jej žiadosti biskup bez ťažkosti vyhovie; nech však biskup dozerá, aby sa z toho nijaké zneužívania nevklízly.

c) Nech bude ustálený každému domu rehoľníc a sestier aj *mimoriadny* spovedník, ktorý má aspoň štyrikrát cez rok do rehoľného domu prísť a ktorému sa dostaviť je povinná každá rehoľnica, poťažne sestra, aspoň aby jeho požehnanie obsiahla, ak by sa nechcela spovedať.

d) Nech biskup určí pre jednotlivé domy rehoľníc a sestier *niekoľko kňazov*, ku ktorým rehoľnice či sestry ľahko môžu pristúpiť *v zvláštnych* prípadoch na svätú spoveď, bez toho, že by bolo treba zakaždým obracať sa na miestneho Ordináriusa. Keď daktorá rehoľnica alebo sestra prosí v zvláštnych prípadoch o jedného z týchto spovedníkov, žiadnej predstavenej nie je dovolené ani osobne, ani skrz iných, či priamo, či nepriamo tejto prosbe či slovom, či skutkom odporovať, ani žiadnym spôsobom na javo dať, že jej je to nemilé.

e) Okrem toho, keď daktorá rehoľnica alebo sestra *na uspokojenie svojho svedomia* pristúpi ku kňazovi, ktorý je miestnym Ordináriusom splnomocnený, aby mohol vypočuť spovedi ženských osôb, jej spoveď je platná a dovolená, trebárs by sa spovedala v akomkoľvek kostole alebo kaple, keď aj v poloverejnej, alebo na hociakom mieste, ktoré je zákonite určené pre spovedi svetských alebo rehoľných ženských osôb. Predstavená nemôže takúto spoveď zakázať, ani pátrať po tej veci, ani len nepriamo, a rehoľné osoby nie sú povinné, o tomto predstavenej žiadny počet skladať. Ovšem, nesmú z domu vyjsť bez dovolenia predstavenej.

f) Každá *ťažko chorá* rehoľnica a sestra, keď aj nebezpečie smrti nehrozí, môže si dať zavolať

hociktorého kňaza, ktorý je splnomocnený na vypočutie spovedí ženských osôb, aj keby nebol ustálený pre ženské rehoľné osoby, a môže sa mu vyspovedať, koľkokrát len chce po celý čas ťažkej choroby. Predstavená nemôže to ani priamo, ani nepriamo zakázať.

g) Rehoľnice a sestry, ktoré s hociakej príčiny sa zdržujú mimo domu ku ktorému prináležia, môžu sa v trebársktom kostole a u bárs-ktorého kňaza, splnomocneného pre ženské spovedať.

4. Všetkým predstaveným je prísne zakázané, svojich poddaných hociakým spôsobom navádzať k tomu, aby im svoje *svedomie objavili*. Podriadeným však nie je zakázané, slobodne a dobrovoľne svoj duchovný stav predstaveným odkryť, ba je im veľmi osožné, sa s detskou dôverou na predstavených obrátiť, a im, ak sú kňazmi, aj svoje pochybnosti a úzkosti sdeliť.

2. Soznam hriechov proti rehoľným povinnostiam.

Rehoľná osoba previní sa:

I. Priamo proti svätým sľubom:

a) prestúpením jednotlivých sľubov:

1. proti svätej chudobe; keď má niečo alebo rozhoduje niečím bez dovolenia predstavených; keď škodu zapríčiní svojou chybou; keď si privlastní cudzí majetok (krádež);

2. proti svätej čistote: keď pestuje v sebe úmysel vstúpiť do stavu manželského, alebo keď zhreší či vnútorne, či zovnútorne proti VI. alebo IX. Božiemu prikázaniu;

3. proti svätej poslušnosti: keď prestúpi pravidlá, ktoré zaväzujú ju na základe sľubu pod ťarchou hriechu; keď neurobí, čo jej

predstavení rozkážu na základe sľubu a v smysle pravidiel; keď rovno opovrhne autoritou predstavených alebo pravidiel; keď nezachová klauzúru, alebo zanechá s času na čas kláštor preto, aby nemusela byť pod poslušnosťou.

Daktoré zo spomenutých chýb sú vždy ťažkými hriechami, keď sa celkom dobrovoľne stanú; iné môžu byť všednými hriechami, keď ide o malé veci.

b) *Zrušením sľubov:*

Rehoľná osoba zruší sľuby, keď nezákonným spôsobom zanechá kláštor a navráti sa do sveta. Tomuto strašnému hriechu podobá sa aj to, keď rehoľná osoba prestúpi v dôležitej veci z ľahkomyselnosti veľmi často sľuby, lebo to je znakom, že už nechce zachovať sľuby, teda už sa odtrhla od rehoľných sľubov.

II. Nepriamo prehreší sa rehoľná osoba proti sľubom, keď sa neusiluje dosť horlivo dosiahnuť dokonalosť. Menovite:

a) keď je hriešne nedbanlivá v zachovaní pravidiel a rozkazov, ktoré ju nezaväzujú pod tarchou hriechu;

b) keď je hriešne nedbanlivá v pestovaní duchovného života (v modlitbe, v rozjímaní, v pristupovaní ku sviatostiam atď.), keď sa nedbanlivo cvičí vo vnútorných skutkoch dokonalosti (v duchovnom umrtvovaní, v oddanosti k Bohu).

Týmito chybami neprestúpi síce sľuby, ale je to znakom, že nemá vernosti k Pánu Bohu a keby si nevšímla týchto chýb, prestúpila by konečne i sľuby, alebo stala by sa vlašnou a to je horšie, nežli jednotlivými ťažkými hriechami zapríčinená duševná smrť.

Konečne treba poznamenať, že spáchame spomenuté hriechy nielen vtedy, keď do nich osobne upadneme, ale aj vtedy, keď sme príčinou, že ich iní spáchajú (9 cudzích hriechov).

3. Vylúčenie z rehoľných spoločností.

a) *Dobrovoľné vystúpenie so zákonným povolením.*

1. Každá rehoľná osoba s dočasnými sľubmi môže, keď čas jej sľubov uplynul, rehoľnú spoločnosť slobodne opustiť. Taktiež môže byť predstavenstvom zo spravodlivých a rozumných dôvodov z obnovenia dočasných sľubov alebo zo složenia večných sľubov, buďto slávnostných alebo jednoduchých vytvorená, nie ale pre chorobu, okrem, keď sa s istotou dokáže, že rehoľná osoba svoju chorobu pred sľubmi ľstou zamlčala alebo zatajila.

2. Rehoľnej osobe môže v rehoľách a pápežských kongregáciách Svätá Stolica, v diecezánnych kongregáciách ale biskup zo závažných príčin poskytnúť *sekularizáciu*, t. j. povolenie, aby sa mohla navrátiť do sveta.

Sekularizovaná rehoľná osoba: a) úplne je oddelená od svojej rehoľnej spoločnosti, povinná je rehoľné rúcho složiť a ohľadom omše sv. i breviára, taktiež vysluhovania a prijatia sviatostí sa pripodobňuje svetským; b) od sľubov je oslobodená, okrem povinností, spojených s vyšším kňazským rádom, ktoré by i naďalej zostaly; nie je povinná breviár na základe profesie odbavovať, ani iné predpisy regule a pravidiel ju nezaväzujú; c) akby ju s pápežským povolením zasa prijali do rehoľnej spoločnosti, znovu musí robiť noviciát a profesiu a obdrží miesto medzi sľubsloživšími členmi podľa dňa svojej novej profesie.

b) *Svojvoľné opustenie rehoľnej spoločnosti.*

1. Keby sa rehoľná osoba s večnými sľubmi z rehoľného domu bez dovoľenia vzdialila a mimo domu jeden mesiac sa zdržovala, bez toho, že by predstaveným sdelila, že má úmysel sa vrátiť, tak sa považuje za odpadlú (apostata). To isté

platí aj o takej rehoľnej osobe, ktorá sa síce oprávneného vzdialila z rehoľného domu, ale tiež jeden mesiac bez dovolenia mimo domu sa zdržuje a úmysel svoj, vrátiť sa, predstaveným nesdelila.

Odpadlá rehoľná osoba bez všetkého iného prepadne vyobcovaniu z Cirkvi, od ktorého rozhrešenie jej môže dať biskup, na území ktorého sa zdržuje. Ďalej nikdy nemôže byť krstným alebo birmovným rodičom a stratí všetky výhody rehoľnej spoločnosti. Keď sa navráti do kláštora, nemôže sa zúčastniť nikdy žiadnych rehoľných volieb, taktiež nemôže byť zvolená na nijaký rehoľný úrad; okrem toho má byť aj inými pokutami trestaná od svojich predstavených podľa veľkosti svojho previnenia.

2. Keď niektorá rehoľná osoba bez dovolenia predstavených na dlhšie, ako jeden deň kláštor opustí, keď aj s úmyslom, sa navrátiť, považuje sa za *uprchlíka*, poťažne uprchlíčku.

Uprchlá rehoľná osoba je bez všetkého iného sosadená z úradu, ktorý azda v rehoľnej spoločnosti zastávala; keby sa ale vrátila, nech je trestaná predstaveným podľa veľkosti svojho previnenia.

3. Odpadlá a uprchlá rehoľná osoba je povinná aj za ten čas, kým sa vo svete zdržuje, regulu a pravidlá, taktiež aj sväté sľuby zachovávať a povinnosťou jej je, bez meškania vrátiť sa do rehoľnej spoločnosti.

c) *Prepustenie z rehoľnej spoločnosti.*

1. Predstavení nielen vylúčiť môžu poddaného z obnovenia sľubov, keď tieto už uplynuly, ale patričná vrchnosť môže členov s *dočasnými sľubmi* prepustiť aj prv, než by doba ich sľubov vypršala. A síce: a) *rehoľnice* a členov či členky *diecezánnych kongregácií* prepúšťa príslušný Ordinariát; b) členov *mužských rehól* opät so

svojou kapitulou, ak ide o samostatný kláštor; c) členov a členky *pápežskej kongregácie* najvyššie predstavenstvo so svojou radou .

Rehoľné osoby s *večnými sľubmi*, buďto slávnostnými alebo jednoduchými, môže prepustiť: a) *zo ženských rehoľ* patričný Ordinariát; alebo rehoľník, ktorému sú prípadne podriadené; v obidvoch prípadoch je však potrebné potvrdenie Svätej Stolicy; b) *z diecezánnych rehoľných spoločností* tiež biskup, potvrdenie Svätej Stolicy však nie je potrebné; c) *z kňazských a mužských laických pápežských rehoľných spoločností*, buďto exemptných alebo neexemptných (teda buďto mužských rehoľ alebo mužských pápežských kongregácií) prepúšťa najvyššie rehoľné predstavenstvo, ale len s potvrdením Svätej Stolicy; d) *zo ženských pápežských kongregácií* na návrh najvyššej predstavenej a jej rady Svätá Stolica.

Cirkevné zákony však nedovolia, aby bola daktorá rehoľná osoba prepustená bez *vážnych príčin*, a síce: a) pre prepustenie rehoľných osôb s *dočasnými sľubmi* môžu tieto príčiny pochádzať či už so stránky rehoľnej spoločnosti (na pr. keby nemohla toľký počet členov vyživiť), či so stránky samej rehoľnej osoby. Nedostatok rehoľného ducha, ktorý iných pohoršuje, je dostatočná príčina na prepustenie, ak opätovné napomenutie so spasiteľnou pokutou bolo márne, nie ale slabé zdravie, okrem keby isté bolo, že bolo pred profesiou podvodne zamlčané alebo zatajené. b) Členov *mužských rehoľných spoločností s večnými sľubmi* možno prepustiť iba, keď sa dopustili aspoň troch ťažkých priestupkov, buďto proti všeobecnému cirkevnému právu, alebo proti zvláštnemu rehoľnému právu. Priestupky tieto majú byť toho istého rázu, alebo ak sú rôzneho rázu, majú byť také, že spolu vzaté prejavujú zátvrdilosť v zlom; ba môže byť priestupok aj ten istý, t. j. len jeden, ale stály navzdor opätovnému

napomenutiu, danému aspoň s trojdňovou medze-
rou. Napomenutie však na každý pád musí
byť aspoň dvoje. Po poslednom napomenutí treba
aspoň šesť dní vyčkať, než by sa ďalej pokračo-
valo; taktiež treba napomenutiam pridať povzbu-
denie na polepšenie, pokuty a iné prostriedky,
súce na napravenie pohoršenia (na pr. vzdialiť
bližšiu príležitosť k hriechu). Napokon treba, aby
bola dokázaná nepolepšiteľnosť vinníka; táto do-
statočne vyniká, keď sa po druhom napomenutí
dopustil nového priestupku alebo v tom istom
priestupku stále vytrval. — V *exemptných kňaz-
ských* rehoľných spoločnostiach prepúšťa sa vinník
iba po spore. c) K prepusteniu *ženskej* rehoľnej
osoby s *večnými sľubmi* vyžadujú sa tiež závažné
vonkajšie príčiny spolu s jej nepolepšiteľnosťou,
ktorá sa má prevedením pokusu vopred dokázať,
takže úsudkom najvyššieho predstavenstva k ná-
prave niet nádeje.

Vo všetkých týchto prípadoch a) treba dotyč-
nej rehoľnej osobe *sdeliť príčiny*, pre ktoré má
byť prepustená, a treba jej povoliť, aby celkom
voľne na ne odpovedať mohla. Jej odpovede tre-
ba verne predostreť tej vrchnosti, ktorá je opráv-
nená ju prepustiť. b) Ak bola prepustená rehoľ-
ná osoba s *dočasnými sľubmi*, má právo na *Svätú
Stolicu sa odvolať*; a jestliže behom desať dní,
rátajúc od sdelenia prepustnej listiny, odvolanie
podala, prepustná listina nemá žiadneho právne-
ho účinku. Odvolania možno podať Svätej Stolicy
buďto priamo, alebo cestou tej vrchnosti, ktorá
ju prepustila. Rehoľné osoby prepustené s več-
nými sľubmi teda nemajú práva odvolať sa na
Svätú Stolicu, veď (výjmúc diecezánne kongre-
gácie) prepúšťajú sa i tak Svätou Stolicou alebo
aspoň s jej potvrdením.

2. Prípady prepustenia, doteraz pojednané, sú
riadne; no, Cirkevný Zákoník ustáľuje ale aj dva
mimoriadne pády. Totižto: a) bez všetkého iného

za zákonite prepustenú sa považuje rehoľná osoba, ktorá: 1. od katolíckej viery verejne odpadla; 2. ktorá s osobou druhého pohlavia uprčhla; 3. ktorá sa pokúsi uzavrieť sňatok, alebo ho skutočne uzavre, keby to bolo aj len takzvané civilné manželstvo. V týchto prípadoch stačí, aby sa vyšší predstavený so svojou kapitulou alebo radou osevedčil, že sa člen jedného z tých troch pokleskov dopustil. — b) V páde *veľkého vonkajšieho pohoršenia*, alebo keby *priveľká škoda* hrozila rehoľnému domu, vyšší predstavený so súhlasom svojej rady ihneď môže prepustiť člena, alebo keby nebezpečenstvo bolo súrne a nezbývalo by času obrátiť sa na vyššieho predstaveného, aj miestny predstavený so súhlasom svojej rady a miestneho Ordinária, takže člen okamžite složí rehoľné rúcho. Avšak vec nech sa bezodkladne predostre úsudku Svätej Stolicy cestou samého Ordinária alebo vyššieho predstaveného, ak je tento prítomný.

3. Keď bude prepustená rehoľná osoba s *dčasnými sľubmi*, je púhym činom sprostená od všetkých svojich sľubov, ktoré v rehoľnej spoločnosti skladala. Sľub sv. čistoty by bola povinná iba vtedy zachovávať, keby ho bola složila nien preto, lebo chcela žiť v kláštore, ale všeobecne a pre každý pád by ho bola složila. — Ak sa ale prepustí rehoľná osoba s *večnými sľubmi*, prepustením nie je sprostená od svojich rehoľných sľubov, iba keby to pravidlá výslovne ustálily. Treba jej teda k sprosteniu sa od sľubov sekularizácia, ktorú členom diecezánnych spoločností môže poskytnúť miestny Ordinariát, členom ostatných rehoľných spoločností ale len Svätá Stolica (viď: Dobrovoľné vystúpenie so zákonným povolením, 2.).

d) *O hmotných záležitostiach vylúčených rehoľných osôb.*

1. Žiadna rehoľná osoba, ktorá odíde z rehoľnej spoločnosti po uplynutí sľubov, alebo na základe sekularizácie, alebo ktorá bola zákonite prepustená, nič nemôže vyžadovať za žiadnu prácu, ktorú rehoľnej spoločnosti vykonala.

2. Nemôže nazpäť žiadať ani dary, ktoré rehoľnej spoločnosti dobrovoľne dala.

3. Veno nech sa predsa vráti členkám prepusteným, ale bez už splatných úrokov; taktiež vráti sa im z výbavy všetko, čo jestvuje, a to v takom stave, v akom sa to práve nachádza.

4. Avšak keby bola prepustená ženská rehoľná osoba bývala prijatá bez vena alebo bez dostatočného vena a by sa nemohla sama o seba vlastným majetkom postarať, rehoľná spoločnosť je z lásky povinná jej poskytnúť potrebné hmotné prostriedky, aby sa istým a slušným spôsobom mohla navrátiť do svojej otčiny, a musí sa postarať, aby sa mohla prepustená členka podľa prirodzenej slušnosti cez istý čas dôstojne živiť. Tento čas sa určí dohodou, alebo v prípade, že by sa nedohodly, miestnym Ordináriusom.

OBSAH:

Strana

Úvod

O noviciáte	— — — — —	3
Vysvetlenie niektorých výrazov, ktoré sa tu častejšie upotrebujú	— — — — —	9

Prvá časť.

O rehoľných sľuboch vôbec	— — — —	13
<i>Hlava prvá: Všeobecný pochop sľubu ohľadom na rehoľné sľuby</i>	— — — — —	13
<i>Hlava druhá: Hodnosť rehoľných sľubov a stav dokonalosti</i>	— — — — —	21
<i>Hlava tretia: Druhy rehoľných sľubov</i>	— — —	33
<i>Hlava štvrtá: O ctnosti svätej chudoby, čistoty a poslušnosti</i>	— — — — —	38

Druhá časť.

O rehoľných sľuboch zvlášť	— — — —	43
<i>Hlava prvá: O rehoľnej chudobe</i>	— — — —	43
Prvý článok: Sľub chudoby	— — — —	43
I. Oddiel: Predmet a obsah sľubu chudoby	— —	43
II. Oddiel: Prestúpenie sľubu chudoby	— — —	47
III. Oddiel: O dovolení, ktoré prekazí priestupky proti sľubu svätej chudoby a o zákonitej obyčaji		53
O dovolení	— — — — —	53
O obyčaji	— — — — —	56
Druhý článok: O ctnosti svätej chudoby		57
I. Oddiel: O povinnostiach, pochádzajúcich z ctnosti svätej chudoby	— — — — —	57
II. Oddiel: Ako má rehoľná osoba rozhodovať so svojím majetkom?	— — — — —	61
III. Oddiel: O výhodách rehoľnej chudoby a cvičení sa v nej	— — — — —	61

<i>Hlava druhá: O rehoľnej čistote</i>	— — — —	63
Prvý článok: O sľube a ctnosti svätej čistoty	— — — — — — — —	63
Druhý článok: O prostriedkoch na zachovanie svätej čistoty	— — —	66
Tretí článok: O výhodách svätej čistoty		70
<i>Hlava tretia: O rehoľnej poslušnosti</i>	— — —	71
Prvý článok: O sľube poslušnosti	— —	71
I. Oddiel: Sľub poslušnosti je znamenitejší ako ostatné dva sľuby	— — — — — — —	71
II. Oddiel: O povinnostiach, plynúcich zo sľubu poslušnosti	— — — — — — — —	72
Druhý článok: O ctnosti poslušnosti	— —	77
Tretí článok: O chybách proti rehoľnej poslušnosti	— — — — — — — —	82
Štvrtý článok: O stupňoch rehoľnej poslušnosti	— — — — — — — —	84

Dodatok.

1. Cirkevné nariadenia o pestovaní duchovného života v rehoľných spoločnostiach	— — — —	89
2. Soznam hriechov proti rehoľným povinnostiam		91
3. Vylúčenie z rehoľných spoločností	— — — —	93
a) Dobrovoľné vystúpenie so zákonným povolením		93
b) Svojvoľné opustenie rehoľnej spoločnosti	—	93
c) Prepustenie z rehoľnej spoločnosti	— — —	94
d) O hmotných záležitostiach vylúčených rehoľných osôb	— — — — — — — —	98